

கடவுளாய் இருக்கின்றவனே நான்.

[illegible]

అనుభూత్యాయుక్తేంద నిలయమువారి
యోగపథములు.

1. స్వతంత్రము. (గౌరవం) ఎన్ని సంవత్సరములనుండియైనను, వాతమువలనగాని, వ్యయమువలనగాని మురిగిపోయిన కాయముగాని, చేతులుగాని, చెండుమాడులు ధృవయోగించి నయధౌ ధితిలోనికి వచ్చును. అనేకమందికి బాగుపడినది. వెల బుడ్డి 1-కి రూ 4-0-0.
 2. గంధక క్షయము. ఇదివర కెన్నడు నెవ్వరిచేతను లేయారు చేయబడలేదు. చాల విచారణవైది కనిపెట్టబడినది. కుష్ఠ నకును, కడుపునొప్పిలకును, దీనివంటివంటివంటి. వెల రూ 1-కి 1-0-0
 3. క్రణనాశని. (పలాశ్రి) ఎట్టి యసాధ్యముగు పుండ్రము నవలీలగా మాపును. వెల డబ్బీ 1-కి 0-8-0
 4. గంధక నాశకము. ఇది మూడు పూతలలో నెట్టిగజ్జని, చిడుమును, రూపుమాపును. వెల డబ్బీ 1-కి 0-4-0
 5. క్షయకాశీ హాడుము. ఇది పలువిధములగు మూలికలచే తయారుచేయబడినది. ధాతుపుష్టికిని, వైత్యకాంతికిని మిక్కిలి యుపయుక్తము. వెల డబ్బీ 1-కి 0-6-0.
- టి. పి. శ్రీనివాసాచార్యులు. అండు, సన్.
- అనుభూత్యాయుక్తేందనిలయం, శ్రీ గామతీర్థం, విశాఖపట్నం.

కుర్చీలు, మంచములు, బీరువలు.

మావద్ద మియింటి నలంకరించు ఫామాసులన్నియు సులభక్రయమునకు దొరకును. చెన్న పట్టణములో మాకంటే చతురగా నమ్మువారు లేరు.

మడత కుర్చీ	1-కి	1-2-0
కాక్ వన్ కుర్చీ సాదా	"	2-2-0
డిటో చేతులుగలది	"	8-12-0
ఇనుపమడత మంచము కాక్ వన్ గలది సింగిల్		10-0-0
డిటో స్ప్రింగుది		13-8-0
మట్టరకం స్ప్రింగు		12-0-0
స్ప్రింగుతో టాపు సయితముగల ఇనుపమంచము (సింగిలు)		16-8-0
బీరువలు 3x4 అడుగులు		17-0-0
డిటో 5x8 1/2 28-0-0	డిటో మేలురకం	30-0-0
పడకకుర్చీ అనే సోఫా కుర్చీ పేముది		8-8-0

కాటలాగులో అనేక సామానులు గలవు. వ్రాసిన వారికి పంపెదము.

పి. ఎన్. హిన్ను స్వామి పిల్లై అండుసన్
కానిబో మేకర్సు 41/42 గాటర్ బజారుడిది, మదరాసు.

చక్కని సువాసనగల సెంటులను ప్రేమించువారు

ఆటోదిల్ బహార్ (రిజిస్టర్)

అనుప్రాద్ధేయల కుద్దేశింపబడిన ఆత్మ రుపయోగింపవలయును. మనోహరమయినది, సువాసనగలది, చాలకాలము వాడన యుండునది, కొన్ని ఏర్పరచబడిన పుష్పములనుండి మాత్రమే తయారు చేయబడినట్టిది. ఇందు మద్దసారము చేర్చబడ లేదు. నీచేతిరుమాలు మీదగాని, కోటుమీదగాని కొన్ని బొట్లను వేసికొనినయెడల సువాసనలతో గూడినపుష్పతోట లోనే గూర్చునట్లుండును. ఈ అద్భుతమైన వేయిరకముల పుష్పములనుండి తీయబడిన ఆత్మ రుపయోగింప సువాసననుభవించుటకయి ఆటోదిల్ బహార్ యిక్కనుని మీదగిరినన్న సాపుకీపరు నడుగవలయును వారితావున లేదని ముకుత్రా యుడు. చిన్న బుడ్డి విలువ 0-8-0, మధ్యతరగతిబుడ్డి 0-12-0, 1/2 టౌన్సు ఆత్మ రుగల పెద్దసయితము బుడ్డి 2-0-0 ఈ ఆత్మ రులో మరగబెట్టబడి ఘుమమును ాడుచుండు కార్టలు డబ్బీ 1-కి 0-10-0. వి. పి. ఖర్చుకొనువారును భరించవలయును.

సోలు ఎజెంటులు—ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ కమిశన్ కంపెనీ, 155 జామా మసీదు, బొంబాయి.

మదరాసు ఏజెంటు:— మెహత పురుషోత్తం మూర్తి నెం 29, చై నాబజారు రోడ్డు, ప్రవరు బజారు సమీపం మదరాసు.

సర్వ జీవన్.

ధాతుపుష్టిమందు లన్నిటికి తల్లి.

ఇది సంజీవనంట్టి ఒక వనమూలిక. ఇదియే మన పూర్వీకుల ఆతిరహస్యపు ఔషధము. దీనిప్రభావము కనుగొన వలయునన్న రాత్రి పరుండబోవు సమయమున పుచ్చుకొనిన కొన్ని నిమిషములలో దాని ప్రభావము కనపడును. నపుంస కత్తము పోగొట్టుటకు యంతకుమించినది లేదు. జన్మేంద్రియ దుర్బినియోగముచేతను మూత్రద్వారంబులకు సంభవించెడి అనేకవ్యాధులను పోగొట్టుటలో రాజువంటిది. రక్తమును క్షుభపరచి నరములకు పటుత్వమును దేహమునకు బలమును కాంతియునిచ్చును. 20 విధములగు దేహములను మొదలంట నాశనము చేయుటలో సంజీవనంట్టిది. "సర్వజీవన్" ఇది శ్రీలు, పురుషులు, బాలురు వృద్ధులు అందరును నుపయోగించవచ్చును. ఇది పుచ్చుకొనినయెడల వృద్ధాప్యము నశించి మిగుల బలమును ఆయుర్వృద్ధియుకలుగును.

వెల టెన్న 1-కి 2-0-0 పోస్టేజీ ప్రత్యేకము.

ప్రొఫెసర్ జి. యస్. నాయుడు,
(13-5-14) కలియుగభీమ.
16 కృష్ణపు మొదలిపిడి, తిరువల్లిక్కేణి మదరాసు.

విజ్ఞాపనము.

చందాదారులు అడ్డ సులు వ గ యి రా మార్పుటకయి యుత్తరములు వ్రాయునపుడు పత్రికలు మాకు చేరలేదని వ్రాయవారు ఏయే తేదిల పత్రికలుచేరలేదో వ్రాయనియెడల జవాబు లొసంగుటకు వీలులేదు. గాన పత్రిక గాని తేదిలు స్పష్టముగా వ్రాయవలయును.

తాము దినపత్రిక చందాదారులో, వారపత్రిక చందాదారులో వ్యాసినయెడల చాలసులువుగా నుండుటయేగాక వారికి జవాబులు త్వరగా నొసంగ బడగలవు. వారిపేరవచ్చు పత్రికలమీద ముద్రింపించిన పేరును నెంబరుతోగూడ చించి పంపిన యెడల మాకు పని అతిసులభముగాన, అందరట్లు చేయుటకు వేడబడుచున్నారు.

కొందఱు విలేఖకులు కాగితము రెండు ప్రక్కలును జిలుగుగా వ్రాసి పంపుచున్నారు. రెండు ప్రక్కలు వ్రాయుటలో ముద్రణాకార్యము మిక్కిలి కష్టమగుచున్నది. కావున దయయుంచి విరళముగా కాగితమునకు ఒకవైపుననే వ్రాసి పంపుదురు గాకయని ప్రార్థించుచున్నాము. [ఆం. ప. పం.]

నోటీసు.

ముందు వారపత్రికకు చందాదారులయి ఇప్పుడు దినపత్రికకు చందాదారులయిన వారికి వారపత్రికతో నవశ్యములేదని వారపత్రికపై అప్పుతోవచ్చు పేరును చించి నెంబరుతో సహా పంపవలయునని వేడుచున్నాము. అప్పుడే వారపత్రిక బాబతువారికి బాకీయున్న సొమ్ము దినపత్రిక చిత్రలో జేర్చబడును. వనసాపకుడు.

కలరాకు నిర్దోషధము

౧౦౦-కి-౯౯-గుణము.

తప్పకయేదశలోనున్ననుగాని కలరాను కుదుర్చును
మూత్రమును ధారాళముగను ఉష్ణమును స్థిరముగను
వుంచును.

ఇతరదుర్గుణముల రానివ్వదు.

కర్పూరాద్యరిష్టం - బు-౧ 0-12-0. మాత్రమే.
విషాచి సంజీవిని - మా-౧౨

ప్యాకింగు పోస్టేజీ వేరు.

అధికముగా గోరువారు దగ్గరలైలుస్టేషనును దెలుపవలెను.

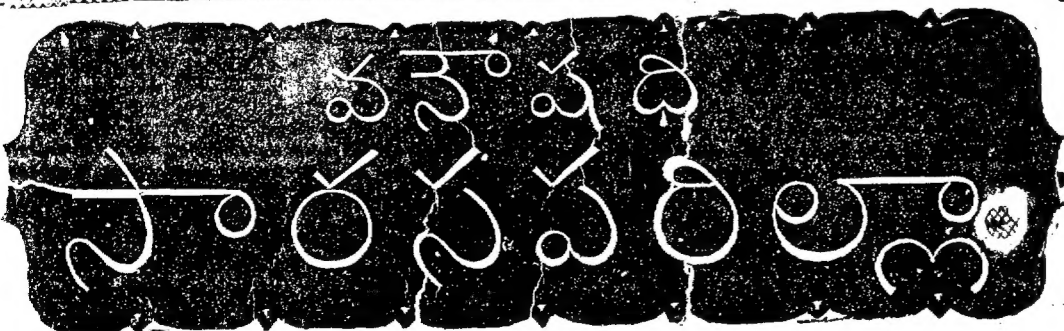
వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యు,

ఎ. వి. యస్. వి. యం. బి.

ఆయుర్వేదాశ్రమం,

జి. టి. మదరాస్.

ఔలిగ్రాం అడ్డను
పండిట్, మదరాస్.

ఇది దేహమునందుబుట్టు నెత్తురుగడ్డలను మరియు సకల చర్మరోగములను బాగుజేయును. శృంగేలు, పాతవాయువుపోలు, రసపట్లు, రక్తవికారమునలన గలిగిన అన్నిరోగములను దీనివలన కుమగును. ఇది చర్మమునకు కాంతినిగలిగించును. నాడితంతువలకు పుష్టినిగలిగించును. నెత్తురును కలచి వృద్ధిచేయును. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యము కలుగును.

హందును వాడిన తోడనే శరీరములో నొకవిధమైన మార్పు గనుపించును. రెండవసారి నే శరీరము బాగుపడును.

సీసా వెల రూ. 1-4-0.

డి. బి. సావంత్. ౧౪౪. ఫనసవాడి. నం. ౨. బొంబాయి

Dr. D. B. SAVANT, No. 144 Fanaswadi, No. 2. Bombay.

పాగయోడల రాకపోకలు.

చెన్నపురి నౌకాశ్రయమునం దున్నవి.

1914 సం॥ జూలై నెల 31-వ తేది

ప్రేమరు పేరు.	బయలుదేరిన స్థలము.	తేది.	పోయెడి స్థలము.	తేది.
ఎక్ మా	నాగపట్నం	28	రంగూను	31
అంబోటి	నెటూర్	30	కలకత్తా	30
కుర్ మార్కు	ఆంట్టూరు	28	కలకత్తా	30
కన్ లిడ్డెన్	లివర్ పూలు	28	కలకత్తా	4 ఆగష్టు

రానున్నవి.

నుబేదారు	బాంబాయి	80 జూలై	కలకత్తా	80 జూలై
రాజా	జావా	30	కలకత్తా	30
హాల్బాట్స్	రంగూను	30	—	—
కోబ్యూబా	న్యూయార్కు	30	కలకత్తా	—
డండోలా	షేడెస్	2 ఆగష్టు	కలకత్తా	4
ఎలి ఫెంటా	నాగపట్నం	2	రంగూను	7
చెనాజ్	కలకత్తా	2	డెమిరా	4
హవిల్ దా	బాంబాయి	2	కలకత్తా	2
సి. రోబ్బిన్స్	బాంబాయి	2	లండను	4
సి. ఆఫ్ వుద్రా	కాకినాడ	4	లండను	6
టీస్టా	న్యూ యొర్క్	5	ప్రెయిట్స్	6
కాలింగ్	న్యూయార్కు	6	—	—
నూమిడియా	కలకత్తా	7	ప్రెయిట్స్	8
మసోరా	లండను	9	కలకత్తా	10

ఈతేదులలో కొంచెము మార్పులున్నవి.

వాతావరణ ప్రితి

1914 సం॥ జూలై నెల 31-వ తేది

ప్రదేశములు.	జూలై 31 తేదికి ఉత్తర అక్షాంశము.	కడచిన 24 గంటలలో, నీడను ఉష్ణోగ్రత.	వర్ష పాతము.		
			గ్రా. ఫేర్	గ్రా. ఫేర్	గ్రా. ఫేర్
గోపాలపురము	29.574	79.8	79.4	0.02	27.17
వాల్తేరు
కాకినాడ	29.651	82.8	77.5	0.60	16.20
బందరు	29.661	88.2	78.7	...	13.39
గుంటూరు	...	84.8	78.0	...	10.16
నెల్లూరు	29.669	82.0	76.6	...	5.89
మద్రాసు	29.717	82.1	76.0	0.04	5.10
కడపూరు	29.725	84.0	78.8	...	5.14
నాగపట్టణము	29.716	75.9	79.8	...	2.57
కొలంబొ	29.788	85.3	75.4	0.30	32.00
తిరువనంతపురము	29.790	88.2	75.6	0.01	34.90
కోచ్చిన్	29.795	77.7	72.9	1.41	57.12
కల్కికోట	29.765	75.2	78.8	0.77	76.48
మంగుళూరు	29.760	76.3	74.6	1.07	83.77
బాంబాయి	29.617	77.4	76.0	3.86	47.02
హైదరాబాదు	29.684	74.3	70.6	...	22.74
అనంతపురము	...	81.0	74.1	...	4.66
బళ్లారి	29.645	80.7	75.1	...	8.40
కర్నూలు	29.650	75.9	78.2	...	8.78
కడప	29.674	79.2	75.2	...	9.29
తెంగుళూరు	29.747	70.0	66.6	0.02	12.80
కొడైకానూరు	22.708	59.5	53.7	...	20.84
ఉదకమండలము	22.934	60.5	54.2	...	22.08
కోయంబూరు	29.769	88.3	71.1	...	3.44
నెల్లూరు	29.715	80.5	78.4	0.10	8.17
నెలము	29.765	77.0	71.2	0.12	11.09
తిరువనాపల్లి	29.741	84.5	72.8	...	2.74
పుదుకోట	29.748	86.7	79.6	...	5.54
మధుర	29.787	86.0	75.5	...	4.90
తిరువల్వేలి	0.98

దక్కనులలోను, బంగాళాఖాతము పడమటిదిక్కునను,

ముఖ్యము హైదరాబాదు ప్రాంతమునందును సుముగా

వర్ష వాయువులు బలహీనులగుచున్నవి. కర్నాటక

దక్షిణగిరినాటి మధ్యమోష్ణపరిమాణము హైదరాబాదు

పడమటిదిక్కున, హైదరాబాదు, దక్షిణమండలములు

దక్కనులలో పగటిపూట వేడిమి తగ్గియున్నది. రాత్రిపూట ఉష్ణపరిమాణము కొంచెము హెచ్చియున్నది. మారుమూలముల వాయువులో చెమ్మ అధికముగానున్నది. పడమటిదిక్కున నొకమాదిరిగా వర్షము కురిసింది. ఇతరవాటి స్వల్పముగానున్నది. నెల్లూరులో 0.90 అంగుళములును, కాకినాడలో 0.60 అంగుళములును, వానకురిసింది. వర్షపతనము బలహీనులగుటచే తూర్పు దిక్కున. గాలి దుమ్ములు, జల్లులు పడవచ్చును.

ఆర్. ఎల్. ఎల్. జోన్న

వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు

సానీయ, రాష్ట్రీయ, వార్తలు.

వివాహము హోత్వము:— కృష్ణాజిల్లా కోర్టుస్టేషను దెదలనాడా గోపీనాథముగారి కుమారి తే. సా. వేదవల్లి తాయా రమ్మను, గుంటూరు నివాసులు చంద్రశేఖర రావు కన్యకా పుత్రుల 4 వ తేదీన కోర్టుస్టేషనులో వివాహము చేయబడును.

ఈశ్వరచంద్ర విద్యాసాగరులు:— ఈ మహానీయుని సాంఘిక కోత్వసభ వేటిసాయంకాలము 5-30 గంటలకు సాంఘిక హాలులో ఆనరబిలు జస్టిసు టి. వి. శేషగిరి ప్రధానముగా ఉద్ఘాటనము క్రింద జరుగును. తత్సమయమున ఆనరబిలు శ్రీనివాసశాస్త్రి, ప్రాధికారము కె. బి. రామనాథము గారు ప్రవచనము చేసెదరు.

సరస్వతీనిలయము పేజీ:— గోదావరిజిల్లా రామచంద్ర పురంబాలాకా పేజీ గ్రామమున దీని 29 వ తేదీన పాణంపల్లి రామచంద్రరావు చావలి సూర్యనారాయణగార్లు మొదలైన కొంతమంది, శ్రీ సరస్వతీనిలయము పుస్తకభాండాగార మొకటి స్థాపించి ప్రస్తుతం సుమారు 100 లు విలువగల పుస్తకములు సమకూర్చి అని మామిళ్లపల్లి వెంకటరత్నముగారు తెలియజేయుచున్నారు.

హరికథా కాలక్షేపము:— ఈ నెల 25 తేది రాత్రి కాకినాడ వాస్తవ్యులు బ్రహ్మశ్రీ పసుమర్తి విశ్వపతి శాస్త్రి గారి పురంబున గవర్నమెంటు టెలిగ్రాఫు ఉద్యోగము లగు మ. చల్లా వైద్యనాథం పంతులుగారి యింటిలో సత్వ హరిశ్చంద్ర చరిత్రను కాలక్షేపము చేసినారు. శ్రీ. శాస్త్రి గారు కథ బహురసవంతముగాను విన సాంపుగాను చెప్పిరి. వీరికథను వినినంతసేపిని సదరు వైద్యనాథం పంతులు గారిక బంగారు పతకమును శ్రీ శాస్త్రిగారికి సమర్పించినారు. అని జి. రంగనాయకులు గారు తెలియజేయు చున్నారు.

కొంగరాయకొండ గుడి:— నెల్లూరుజిల్లా కందుకూరు తాలూకా కొంగరాదియందు వేంచేసియుండు శ్రీ మదభిలాంధ కోటి బ్రహ్మాండ నాయకులయిన శ్రీనరాహ సరసింహ స్వామివారికి మద్రాసు నివాసులగు పూర సుబ్బయ్య శెట్టిగారచే తయారు కాబడిన సోపాన పంక్తి ఉద్ఘాటన మునందున శ్రీవారి ఆచార్యులు నూతనముగా నొకమంటపము కట్టించు చున్నారు. భగవద్భక్తులుగా నుండు శైవరక్ష పరులు వారివారి శక్త్యాను సారము దీనితోద్బుధ చేసు చున్నారు. అని శ్రీమంత్ మద్దిపాటి వేంకట శేషచార్యులు గారు వ్రాయుచున్నారు.

ఆర్యవైశ్య మహాసభ:— ఏలూరులో జరిగిన వైశ్య మహాసభయందు వైశ్యబాలర విద్యాభివృద్ధి నిమిత్తమై 23,000 రూపాయలు విరాళములుగ చేయబడినవి. వైశ్యశ్రీల బహుమాన పరీక్షలకుగాను 400 రూపాయలు ప్రత్యేకముగా నొసగబడినవి. వైశ్యబాలరులో శ్రీదావిసోదయలను వృద్ధిచేయుటకై చల్లా గురుస్వామిశ్రేష్ఠిగారు ఒక వెండిపన్నెండు దయతోనిచ్చిరి. వీని యన్నిటికంటెను ముఖ్యముగా భాగంప దగినది. ఆర్యవైశ్య సేవాసంఘముకట్టి స్థాపింపబడినది. ఇందు తయై వైశ్యసంఘముయొక్క భవిష్యత్తు విశిష్టముగాను ముగ నున్నది. అని రావమండ్రుండి నాశము పు. రావుగారు వ్రాయుచున్నారు.

ఆంధ్రభాషాభి వర్ధన సమాజము:— ఆంధ్రభాషాభివృద్ధి యనున నాచన సోమని స్థానము ఆన విషయమున నిష్పయించి వ్రాసిన వ్యాసములలో నుత్తమునకు ఏలూరు పాఠశాల బహుమానము నిత్తుమని వైసమాజము వారు ప్రార్థించి యుండుట యంద తెలుగుదురు. వ్యాసమునకు ఇచ్చిన సంవత్సరము మే నెలలో గాంబంపలయందు 1914

భన. దానిననుసరించి వ్యాసముల ననేకులు వ్రాసి పంపియుండురు. నేటికి దాదాపు ఒకటిన్నరయేళ్ళు గడచినది. వ్యాసము లేమైనవో బహుమతిని నిష్కలముచిర్రో లేదో యొకటి యుం దెలియదు. ఈ చిన్న వ్యాసమును ఒకీక్షించుట కిన్నా స్వీకలయునా? అని యొకరు మాకు వ్రాయుచున్నారు.

కుంభవర్షము:— కరీము నగరమునుండి జూలై 24వ తేదీన మాకోకర్ణి వ్రాయుచున్నారు:— మేము నిన్నటిరాత్రినుండి నీటిలో మునిగి కేలుచున్నాము. వర్షము కుండలలో ముంచిపోసి నట్లుగా వర్షించుచున్నది. నీటిధార దట్టగుటచే సమీపము లోనున్న మనుజుడైనను కనిపించుట కష్టముగానున్నది. ఈ కొద్దికాలములో ఆరు అంగుళముల వర్షము పడినది. ఇట్టిని యిదివరకు కని వినియెరుగమని పట్టణములోని పెద్దలు నెప్పు చున్నారు! మాకు మైలుదూరములోనున్న మానేరను గొప్ప యేరు పూర్తిగా ప్రవహించి, మనుజుల రాకపోకలను పోవును ఆటంకపరిచినది. ఇక పట్టణములోని వర్షము లింతింతయని చెప్ప నలవికాదు. ఏపిధి యేసందుచూచినను నింటి ప్రాకారపుగోడలు భూమిమట్టమునకు సమానమయినవి. కొన్ని యిండ్లలో నివసించుటకు వృక్షాశ్రయమున తలదాచుకొనుటే మేలని తోపింపచేయుటయంద దలకలెనా క్రితము!

మైలాపూరం సంగీత సభ:— ఆగస్టునెల 2-వ తేది మొదలు 30-వ తేదినాడు శ్రీ కపాటిశ్వరుని దేవాలయమున కేదురుగనున్న నడు వీధిలో గోపాలనాయకర్ పాఠశాల యంద సభయొక్క సాంఘిక కోత్వము జరుపబడును. తత్సమయమున నుపనిధులగు గాయకుల పాటకచేర్చిలును, హరి దాసుల కాలక్షేపములను నేర్పాటు చేయబడియున్నవి. ఈ సభ ముగిసిన పిదప వీధిలకు సమ్మర్చిగ అన్న దానము చేయ సభ్యుల ఇందున కీసభవాని పౌరుల సహాయ ముచేతించు చున్నారు.

ఆగస్టు 2:— శ్రీమతి సరస్వతీబాయి, సీతాకల్యాణికాల

- 5:— కోయంబూరు తారెడ్డి పాట.
- 9:— మధుర పుష్పవనమయ్యరు పాట, తిరునల్వేలి శ్యామలయ్యరు ఫిడలు, పుదుకొట్ల దక్షిణా మూర్తిశిల్ప, మృదంగము.
- 16:— వైద్యనాథయ్యరు పాట, తిరునల్వేలి శ్యామలయ్యరు ఫిడలు, పుదుకొట్ల దక్షిణా మూర్తిశిల్ప, మృదంగము.
- 23:— అనంతరామ భాగవతరు, హరికథా కాలక్షేపము.
- 24:— కుంభకోణం పంచాపకేతశాస్త్రి, హరికథా కాలక్షేపము.
- 30:— తంజావూరు పంచాపకేతశాస్త్రి, హరికథా కాలక్షేపము.

ఈ కచేరీ లన్నియు సాయంకాలము 4 గంటలకు ప్రారంభమగును.

మదరాసు స్థానికాజుకోర్టులో

వ్యాజ్యము నెం 3160 ఆఫ్ 1914.
చీలారాంగయాన్ ఛండ్ — వాది.

వర్గస్
ఆర్. కె. బుచ్చి పాపారాయణం
కాపురము కొత్తపల్లి గ్రామము,
పోస్టు తిరువూరు
తాలూకా, గన్నవరం
జిల్లా కృష్ణ.
ప్రతివాది.

ఈవాది ప్రతివాదివద్దనుండి 87-15.6 ల గాకీని రాబట్టుకొనుటకయి ఈదావాను చెన్నపురి స్థానికాజుకోర్టులో చెప్పెననియు, ఈదావా శ్రీస్థానికాజుకోర్టు రెండవజజ్జిగారి యెదుట 12 వ ఆగస్టు 1914 న విచారణకు వచ్చుననియు, ప్రతివాది ఆ తేదిన కోర్టులో జజ్జి గారియెదుట హాజరుగా తాను కేసును నడపుకొనవలసినదనియు నిందుమూలకముగా చెలియపజచడమైనది.

చల్లా గురుస్వామిశ్రేష్ఠి, బి. సి. బి. ఎల్.
వాది పక్షమున వచ్చెను

**అనుభూత్యయ్యర్థద నిలయమువారి
చిరార్థములు.**

1. సజ్జతైలము. (గారంటీ) ఎన్ని సంవత్సరములనుండియైనను, వాతమువలనగాని, ముయ్యేరొగమువలనగాని మురిగిపోయిన కార్బుగాని, చేతులుగాని, రెండుమాడులు ధువయోగించిన యాథోస్థితిలోనికి వచ్చును. అనేకమందిక బాగుపడినది. వెల బుడ్డి 1-కి రు 4-0-0.
 2. గంధక కృష్ణము. ఇదివర కన్నడు వెన్నెరచేతను తయారు చేయబడలేదు. చాల విచారణవైరి కనిపెట్టబడినది. కుష్ఠ నకును, కడుపుకొప్పలకును, దీనివంటిమంచులేదు. వెల తు 1-కి 1-0-0
 3. ప్రణాశని. (పలాత్రి) ఎట్టి యసాధ్యమగు పుండ్లను నవలీలగా మాపును. వెల డబ్బీ 1-కి 0-8-0
 4. గంధక నారిశిశము. ఇది మూడుపూతలలో పెట్టిగజ్జనిచిదు మును, రూపుమాపును. వెల డబ్బీ 1-కి 0-4-0
 5. స్వదేశి కాశీ పాడుము. ఇది పలువిధములగు మూలికలచే తయారుచేయబడినది. ధాతుపుష్టికిని, వెత్తకాంతికిని మి క్కిలి యుపయుక్తము. వెల డబ్బీ 1-కి 0-6-0.
- టి. పి. శ్రీనివాసాచార్యులు. అంధు, సన్స్.
అనుభూత్యయ్యర్థదనిలయం, శ్రీరామతీర్థం, విశాఖపట్నం.

కుర్చీలు, మంచములు, బీరువలు.

మావద్ద మీయింటి నలంకరించు ఫామానులన్నియు సులభక్రయమునకు దొరకును. చెన్న పట్టణములో మాకంటే చతుకగా నమ్మువారు లేరు.

మడత కుర్చీ	1-కి	1-2-0
కాక్ వన్ కుర్చీ సాదా	"	2-2-0
డిటో చేతులుగలది	"	3-12-0
ఇనుపమడత మంచము కాక్ వన్ గలది సింగిల్	"	10-0-0
డిటో స్ప్రింగుది	"	13-8-0
మట్టరకం స్ప్రింగు	"	12-0-0
స్ప్రింగుతో టాపు సయితముగల ఇనుపమంచము (సింగిలు)	"	16-8-0
బీరువలు 8x4 అడుగులు	"	17-0-0
డిటో 5x8 1/2 23-0-0	డిటో మేలురకం	30-0-0
పడకకుర్చీ అనే సోఫా కుర్చీ పేముది	"	8-8-0

కాటలాగులో అనేక సామానులు గలవు. వ్రాసిన వారికి పంపెదము.

పి. ఎస్. పొన్ను స్వామి పిల్లే అంధుసన్
కాలివెల్ మేకర్సు 41/42 గాటక్ బజారుపేది, మదరాసు.

చక్కని సువాసనగల సెంటులను ప్రేమించువారు

ఆటోదిల్ బహర్ (రిజిస్టరు)

అనుప్రాగ్దోయల కుద్దేరింపబడిన ఆత్మరపయోగింపవలయును.

మనోహరమయినది, సువాసనగలది, చాలకాలము వాడన యుండునది, కొన్ని ఏర్పరచబడిన పుష్పములనుండి మాత్రమే తయారు చేయబడినట్టిది. ఇందు మద్యసారము చేర్చబడ లేదు. నీచేతిరుమాలు మీదగాని, కోటుమీదగాని కొన్ని బొట్టును వేసికొనినయెడల సువాసనలతో గూడినపుష్పతోట లోనే గూర్చునట్లుండును. ఈ ఆద్యుత్తమైన వేయికముల పుష్పములనుండి తీయబడిన ఆత్మరు యొక్క సువాసనసభవిం చుటకయి ఆటోదిల్ బహర్ యివ్వమని మీదగ్గిరనున్న నాపుకేపరు నడుగవలయును వారితాపున లేదేని మాకు వ్రా యుడు. చిన్నబుడ్డి విలువ 0-8-0, మద్యతరగతిబుడ్డి 0-12-0, 1/2 బొమ్మ ఆత్మరుగల పెద్దసముఖ బుడ్డి 2-0-0 ఈ ఆత్మరులో మరగ బెట్టబడి ఘుమఘుమ గాడుచుండు కార్డులు డబ్బీ 1-కి 0-10-0. వి. పి. ఖర్చుకొనువారును భరించవలయును.

సోలు ఎడెంటులు-ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ కమికల్ కంపెని, 155 జూమా మసీదు. బొంబాయి.

మదరాసు ఏడెంటులు:— మెహత పురుషోత్తం మూర్తి నెం 29, చై నాబజారు రోడ్డు, ప్రవరు బజారు సమీపం మదరాసు.

సర్వజీవన్.

ధాతుపుష్టిమందు లన్నిటికి తల్లి.

ఇది సంజీవివంటి ఒక వనమాళిక. ఇదియే మన పూర్వీకుల ఆతిరహస్యపు బోధము. దీనిప్రభావము కనుగొన వలయునన్న రాత్రి పరుండబోవు సమయమున పుచ్చు కొనిన కొన్ని నిమిషములలో దానిప్రభావము కనపడును. నపుంస కత్తము పోగొట్టుటకు యంతకుమించినది లేదు. బిచ్చేంద్రియ దుర్బినియోగముచేతను మూత్రద్వారంబులకు సంభవించెడి అనేకవ్యాధులను పోగొట్టుటలో రాజుపంటిది. రక్తమును క్షుభపరచినరములకు పట్టుత్వమున్న దేహమునకు బలమును కాంతియు నిచ్చును. 20 విధములగు మేహములను మొదలంట నాళము చేయుటలో సంజీవివంటిది. "సర్వజీవన్" ఇది శ్రీమతి, పురుషులు, బాలురు వృద్ధులు అందరును సుపయోగించవచ్చును. ఇది పుచ్చుకొనినయెడల వృద్ధాప్యము నశించి మిగుల బలమును ఆయుర్వృద్ధియుకలుగును.

వెల టిన్న 1-కి 2-0-0 పోస్టేజీ ప్రత్యేకము.

ప్రాఫెసర్ జి. యస్. నాయుడు, (13-5-14) కలియుగభీమ. 16కృష్ణపు మొదలిపేది, తిరువల్లిక్కేణి మదరాసు.

విజ్ఞాపనము.

చందాదారులు అడ్డ సులు వగయిరా మార్పుటకయి యుత్తరములు వ్రాయున పప్పుడు పత్రికలు మాకు చేరలేదని వ్రాయవారు ఏయే తేదిల పత్రికలుచేరలేదో వ్రాయనియెడల జవాబు లొసంగుటకు వీలులేదు. గాన పత్రికగాని తేదిలు స్పష్టముగా వ్రాయవలయును.

తాము దినపత్రిక చందాదారులో, వారపత్రిక చందాదారులో వాసినయెడల చాలనులువుగా నుండుటయేగాక వారికి జవాబులు త్వరగా నొసంగ బడగలవు. వారిపేరవచ్చు పత్రికలమీద ముద్రిం పించిన పేరును నెంబరుతోగూడ చించి పంపిన యెడల మాకు పని అతిసులభముగాన, అందరట్లు చేయుటకు వేడబడుచున్నారు.

కొందఱు విలేఖకులు కాగితము రెండు ప్రక్కలును జలుగుగావ్రాసి పంపుచున్నారు. రెండు ప్రక్కలు వ్రాయుటలో ముద్రణాకార్యము మిక్కిలి కష్టమగుచున్నది. కావున దయయుంచి విరళము గా కాగితమునకు ఒకవైపుననే వ్రాసి పంపుదురు గాకయని ప్రార్థించుచున్నాము. [ఆం. ప. పం.]

నోటీసు.

ముందు వారపత్రికకు చందాదారులయి ఇ పప్పుడు దినపత్రికకు చందాదారులయిన వారికి వార పత్రికతో నవశ్యములేదేని వారపత్రికపై అప్పు తోవచ్చు పేరును చించి నెంబరుతో సహా పంప వలయునని వేడుచున్నాము. అప్పుడే వారపత్రిక బాబతువారికి బాకీయున్న సొమ్ము దినపత్రిక చితా లో జేర్చబడును. వ్యవస్థాపకుడు.

కలరాకు నిర్దోషధము

౧౦౦-కి-౯౯-గుణము.

తప్పకయేదశలోనున్ననుగాని కలరాను కుదుర్చును మూత్రమును ధారాళముగను ఉష్ణమును స్థిరముగను వ్రంచును.

ఇతరదుర్గుణముల రానివ్వదు.

కర్పూరాద్యరిష్టం - బు-౧ 0-12-0. మాత్రమే.
విషాచి సంజీవిని - మా-౧౨

ప్యాకింగు పోస్టేజీ వేరు.

అధికముగా గోరువారు దగ్గరపైలుప్రేషనును జెలుపవలెను.

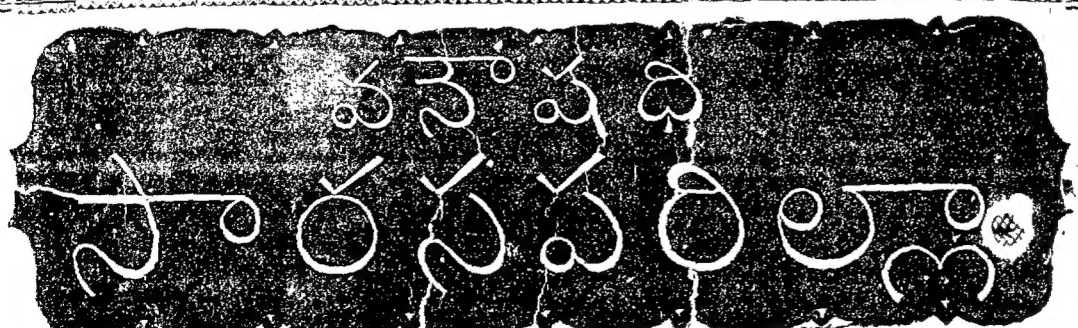
వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యు,

ఎ. వి. యస్. వి. యం. బి.

ఆయుర్వేదాశ్రమం,

జి. టి. మదరాస్.

ఔలిగ్రాం అడ్రసు
పండిట్, మదరాస్.

ఇది దేహమునందుబుట్టు నెత్తురుగడ్డలను మరియు సకల చర్మరోగములను బాగుజేయును. శీర్షపోట్లు, వాతవాయువుపోట్లు, రసపట్లు, రక్తవికారమునలన గలిగిన అన్ని రోగములను దీనివలన కుమగును. ఇది చర్మమునకు కాంతినిగలిగించును. నాడితంతువులకు పుష్టినిగలిగించును. నెత్తురును చుట్టి వృద్ధిచేయును. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యము కలుగును.

హిందూను వాడిన తోడనే శరీరములో నొకవిధమైన మార్పు గనుపించును. రెండుసీసాలు నే శరీరము బాగుపడును. సీసా వెల రూ. 1-4-0.

డి. బి. సావంత్. ౧౪౪. ఫనసవాడీ. నం. ౨. బొంబాయి

Dr. D. B. SAVANT, No. 144 Fanaswadi, No. 2. Bombay.

పొగయోడల రాకపోకలు.

చెన్న పురి నౌకాశ్రయమునం దున్నవి.

1914 సం॥ జూలై నెల 31-వ తేది

ప్రేమరు పేరు.	బయలుదేరిన స్థలము.	తేది.	పోయెడి స్థలము.	తేది.
ఎక్ మా	నాగపట్నం	28	రంగూను	31
అండ్లూరి	నెటూర్	30	కలకత్తా	30
కుర్ మారు	అంట్లూరు	28	కలకత్తా	30
కన్ నిల్దేన	లివర్ పూలు	28	కలకత్తా	4 ఆగష్టు

రానున్నవి.

నుజేదారు	బొంబాయి	30 జూలై	కలకత్తా	30 జూలై
రాజా	బావా	30	కలకత్తా	30
హోల్బ్రోక్స్	రంగూను	30	—	—
కోబూర్	మ్యాదూరు	30	కలకత్తా	—
డండోలా	శేనేస్	2 ఆగష్టు	కలకత్తా	4
ఎలి ఫెంటా	నాగపట్నం	2	రంగూను	7
చెనాజ్	కలకత్తా	2	దెమిరారా	4
హవిల్దార్	బొంబాయి	2	కలకత్తా	2
సి. రోబర్టుస్	బొంబాయి	2	లండన్	4
సి. ఆఫ్ మద్రా	కాకినాడ	4	లండన్	6
టీస్టా	ప్రెస్ బ్యూటన్	5	ప్రెస్ బ్యూటన్	6
కాలింగ్	మ్యాదూరు	6	—	—
మామిడియా	కలకత్తా	7	ట్రీస్టు	8
మనోరా	లండన్	9	కలకత్తా	10

ఈతేదీలలో కొంచెము మార్పుండును.

వాతావరణ స్థితి

1914 సం॥ జూలై నెల 31-వ తేది

ప్రదేశములు.	జూలై 31 తేది ఉదయం 8 గంటలకు వాయువీర్యము	కడచిన 24 గంటలలో లో, వీడను ఉష్ణోగ్రత.	చంద్ర వాతము.			
			అధికతమ ఉష్ణోగ్రత.	అల్పతమ ఉష్ణోగ్రత.	గరిష్ఠ వర్షపాతము.	గరిష్ఠ గాలి వేగము.
గోపాలపురము	29.574	79.8	79.4	0.02	27.17	15.86
వాల్తేరు
కాకినాడ	29.651	82.8	77.5	0.60	16.20	12.25
బందరు	29.661	83.2	78.7	...	13.89	12.51
గుంటూరు	...	84.8	78.0	...	10.16	...
నెల్లూరు	29.669	82.0	76.6	...	5.39	5.11
మద్రాసు	29.717	82.1	76.0	0.04	5.10	7.87
కడలూరు	29.725	84.0	79.3	...	5.14	6.25
నాగపట్టణము	29.716	75.9	79.8	...	2.57	5.82
కోలంబూ	29.788	85.3	75.4	0.30	32.00	33.52
తిరువనంతపురము	29.790	83.2	75.6	0.01	34.90	33.62
కోచ్చిన్	29.795	77.7	72.9	1.41	57.12	67.61
కల్కికోట్ట	29.765	75.2	73.8	0.77	76.48	77.04
మంగళూరు	29.760	76.3	74.6	1.07	83.77	81.24
బొంబాయి	29.617	77.4	76.0	3.86	47.02	44.2
హైదరాబాదు	29.684	74.3	70.6	...	22.74	12.21
అనంతపురము	74.1	...	4.66	6.49
బళ్లారి	29.645	80.7	75.1	...	3.40	6.64
కర్నూలు	29.650	75.9	73.2	...	8.73	9.72
కడప	29.674	79.2	75.2	...	9.29	9.07
తెంగుళూరు	29.747	70.0	66.6	0.02	12.80	12.75
కొడైకనాలు	22.703	59.5	53.7	...	20.34	19.01
ఉదకమండలము	22.934	60.5	54.2	...	22.08	25.86
కోయంబుత్తూరు	29.769	83.3	71.1	...	8.44	7.08
వల్లూరు	29.715	80.5	73.4	0.10	8.17	11.73
నీలము	29.765	77.0	73.2	0.12	11.09	13.93
తిరుచనాపల్లి	29.741	84.5	72.8	...	2.74	7.16
పురుకోట	29.743	86.7	79.6	...	5.54	8.82
మధుర	29.737	86.0	75.5	...	4.90	8.45
తిరునల్వేలి	0.98	5.32

దక్కనులోను, బంగాళాఖాతము పడమటిదిక్కునను, రుభారము పోచినది. వ్రాయువ్రాచారము సమముగా. వర్ష వాయువులు బలహీనులగు చున్నవి. కర్నాటక దప్పమిగిలినచోట మధ్యమోష్ణపరిమాణము పోచుచు పడమటిదిక్కున, మైసూరు, దత్తమండలములు

దక్కనులోను పగటిపూట వేడిమి తగ్గియున్నది. వాత్రుపూట ఉష్ణపరిమాణము కొంచెము పోచియున్నది. మామూలుకంటె వాయువులో చెమ్మ అధికముగానున్నది. పడమటిదిక్కున నొకమాదిరిగా వర్షముకురిసినది. ఇతరచోట్ల స్వల్పముగానున్నది. నెల్లూరులో 0.90 అంగుళములును, కాకినాడలో 0.60 అంగుళములును, వానకురిసినది. వర్షపవనము బలహీనులగుటచే తూర్పు దిక్కున, గాలి దుమ్ములు, జల్లులు పడవచ్చును.

ఆర్. ఎల్. ఎల్. జోన్న వాతావరణ కాశ్రుజ్ఞుడు

స్థానియ, రాష్ట్రీయ, వార్తలు.

నివాహన హోత్సవము:— కృష్ణాజిల్లా కోల్టర్లపేటరు పేదలవాడా గోపినాథముగారి కుమారి కె. పా. వేదవల్లి తాయా రమ్మకు, గుంటూరు నివాసులు చంద్రశేఖర రావుచిచ్చియ నెల 4 వ తేదిని కొవ్వూరులో నివాహనము చేయబడును.

ఈశ్వరచంద్ర విద్యాసాగరులు:— ఈ మహానియుని సాంవత్సరిక హోత్సవసభ వేడిసాయంకాలము 5-30 గంటలకు ఘోషనాద హాలులో ఆనరబిలి జన్మిస్తు. డి. వి. శేషగిరి తిమ్మిగారి యాధిపత్యముక్రింద జరుగును. తత్సమయమున ఆనరబిలి ప్రీతివాసకాశ్రమి, ప్రాధానరు కె. డి. రామనాథము గారు ప్రవచనముచేయుదురు.

సరస్వతీనిలయము పేక:—గోదావరిజిల్లా రామచంద్ర పురంతాలూకా పేకీగ్రామముం దీనెల 29 వ తేదిని పాణంపల్లి రామచంద్రరావు చావలి మార్యనారాయణగార్లు మొదలైన కొంతమంది, శ్రీ సరస్వతీనిలయము పుస్తకభాండాగార మొకటి స్థాపించి ప్రస్తుతం సుమారు 100 లు విలువగల పుస్తకములు సమకూర్చి అని మామిళ్లపల్లి వెంకటగర్జునుగారు తెలియజేయుచున్నారు.

హరికథా కాలక్షేపము:—ఈ నెల 25 తేది రాత్రి కాకినాడ వాస్తవ్యులు బ్రహ్మశ్రీ పసుమర్తి విశ్వపతి శాస్త్రి గారిపురంబున గవర్న మెంటు తెల్లిగ్రాపు ఉద్యోగస్తులగు మ. చల్లా వైద్యనాథం పంతులుగారి యింటిలో సత్య హరిశ్చంద్ర చరిత్రను కాలక్షేపము చేసినారు. శ్రీ. శాస్త్రి గారు కథ విచారసంతోషముగాను విన సాంపుగాను చెప్పిరి. వీరికథకు వినిసంతోషించి సదరు వైద్యనాథం పంతులు గారిక బంగారు పతకమును శ్రీ శాస్త్రిగారికి సమర్పించినారు. అని జి. రంగనాయకులు గారు తెలియజేయు చున్నారు.

కింగ్ గాయకొండ గుడి:—నెల్లూరుజిల్లా కందుకూరు తాలూకా కింగ్ గాయకొండ వేంచేసియుండు శ్రీ మదభిలాండ కోటి బ్రహ్మాండ నాయకులయిన శ్రీమరాహ సరసింహ స్వామివారికి మద్రాసు నివాసులగు పూర సుబ్బయ్య శెట్టిగారిచే తయారు కాబడిన సోపాన పంక్తికి ఊర్ధ్వకాండమునందున శ్రీవారి ఆచారముల నూతనముగా నొకమంటపము కట్టించు చున్నారు. భగవద్భక్తులుగా నుండు కైంకర్య పలు వారివారి కత్తాను సారము దీనికోర్కడ వేసు చున్నారు. అని శ్రీమాన్ మద్దిపాటి వేంకట శేషచార్యులు గారు వ్రాయుచున్నారు.

ఆర్యవైశ్య మహాసభ:— ఏలూరులోజరిగిన వైశ్య మహాసభయందు వైశ్యబాలరు విద్యాభివృద్ధి నిమిత్తమై 23,000 రూపాయలు విరాళములుగ వేయబడినవి. వైశ్యశ్రీల బహుమాన పత్రీలగుగాను 400 రూపాయలు ప్రత్యేకముగా నొసగబడినవి. వైశ్యబాలరులో ప్రేమాభివృద్ధియును కృషియే యుటకై చల్లా గురుస్వామిశ్రేష్ఠిగారు ఒక వెండిసైతు దయతోనిచ్చిరి. మీ యన్నిటికంటెను ముఖ్యముగా బాలర దగినది. ఆర్యవైశ్య సేవాసంఘముకట్టి స్థాపింపబడినది. ఈ సత్యు వైశ్యసంఘముయొక్క భవిష్యత్తు విశ్వవికాసముగ నున్నది. అని రాజమండ్రుండి నాశ్రమ పూర్ణిమ రావుగారు వ్రాయుచున్నారు.

ఆంధ్రభాషాభి వర్ధన సమాజము:— ఆంధ్రభాషాభి వర్ధన సమాజమున వాచన సోముని స్థానము ఆరు విషయముల యించి వ్రాసిన వ్యాసములలో నుత్తమమునకు ఏలూరు పాఠశాల బహుమానము నిత్తుమని వైశమానము వారు నిర్ణయించి యుండుట యంద ఆనందము. వ్యాసమునకు విన సంవత్సరము మేనెలలోగారి బంధువలయునని

భన. దానిననుసరించి వ్యాసముల వశేరలు వ్రాసి పంపియుండురు. వేటికి దాదాపు ఒకటిన్నరయే. గడచినది. వ్యాసము లేమైనవో బహుమతిని నిర్ణయించిలో లేదో యొకటి యుం దెలియదు. ఈ చిన్న వ్యాసమును బరీక్షించుట కిన్నాళ్ళు కలయువా? అని యొకరు మాకు వ్రాయుచున్నారు.

కుంభవర్షము:— కిరీము నగరమునుండి జులై 24వ తేదిని మాకోకరిట్లు వ్రాయుచున్నారు:— మేము నిన్నటిరాత్రినుండి నీటిలో మునిగి తేలుచున్నాము. వర్షము కుండలలో ముంచిపోసి నట్లుగా వర్షించుచున్నది. నీటిధార దట్టచుగుటచే సమీపము లోనున్న మనుజుడైనను కనిపించుట కష్టముగానున్నది. ఈ కొన్నికాలములో ఆరు అంగుళముల వర్షము పడినది. ఇట్టిని యిదివరకు కని వినియెరుగమని పట్టణములోని వెర్లలు వెళ్ళుచున్నారు! మాకు మైలుదూరములోనున్న మాశేవను గోష్ఠి యేరు పూర్తిగా పవహించి, మనుజుల రాకపోకలను పోల్చును ఆటంకపరిచినది. ఇక పట్టణములోని నష్టము లింతింతయని చెప్ప నలవికాదు. ఏవీధి యేసందుచూచినను నింటి ప్రాకారపుగోడలు భూమిపట్టమునకు సమానమయినవి. కొన్ని యిండ్లలో నివసించుటకన్న వృక్షాశ్రయమున తలదాచుకొనుటే మేలని తోపించేయుటయందలికెన్నో క్రితము!

మైలాపరం సంగీత సభ:— ఆగష్టునెల 2-వ తేది మొదలు 30-వ తేదివరకు శ్రీ కపాటిశ్వరుని దేవాలయమున కెదురుగనున్న నడు వీధిలో గోపాలనాయకర్ పాకశాల యందీ సభయొక్క సాంవత్సరిక హోత్సవము జరుపబడును. తత్సమయమున నుప్రసిద్ధులగు గాయకుల పాటకచ్చేరిలును, హరిదాసుల కాలక్షేపములును శేర్వాట్లు చేయబడియున్నవి. ఈ సభకు ముగిసిన పిదప వీధిలకు సమృద్ధిగ ఆగ్నేరానము చేయబడును. ఇందున కేసభవాని పాఠల సహాయ మక్షేపించుచున్నారు.

ఆగష్టు 2:— శ్రీమతి సరస్వతీబాయి, సీతాకల్యాణకాలక్షేపము.

- 11:— కోయంబుత్తూరు తాలూకా పాట.
- 12:— మధుర పుష్పవనమయ్యరు పాట, తిరునల్వేలి క్యామలయ్యరు కిడలు, పుదుక్కోట దక్షిణామూర్తిపిళ్ళ, మృదంగము.
- 13:— వైద్యనాథయ్యరు పాట, తిరునల్వేలి క్యామలయ్యరు కిడలు, పుదుక్కోట దక్షిణామూర్తిపిళ్ళ, మృదంగము.
- 14:— అనంతరామ భాగవతరు, హరికథా పాట.
- 15:— కుంభకోణం పంచాపకేశశాస్త్రి, హరికథా కాలక్షేపము.
- 16:— తంజావూరు పంచాపకేశశాస్త్రి, హరికథా కాలక్షేపము.

ఈ కచ్చేరి లన్నియు సాయంకాలము 4 గంటలకు ప్రారంభమగును:

మదరాసు స్థానికాజుకోర్టులో

వ్యాజ్యము నెం 3160 ఆగ్ 1914.

చీలారాంగయ్యన్ ఛంబ్—వాది.

వర్గ్య ఆర్. కె. బుచ్చి పాపారాయణం కాపురము కొత్తవల్లి గ్రామము, పోస్టు తిరువూరు తాలూకా, గన్నవరం జిల్లా శ్రీశైల ప్రతివాది.

ఈవాది ప్రతివాదివద్దనుండి 87-15-6 ల వాణ్ని రాబట్టుకొనుటకయి ఈదావాను చెన్న పురి స్థానికాజుకోర్టులో దెచ్చెననియు, ఈదావా ప్రస్తావన కాజుకోర్టు రెండవజడ్జిగారి యెదుట 12 వ ఆగష్టు 1914 వ విచారణకు వచ్చుననియు, ప్రతివాది ఆ తేదిన కోర్టులో జడ్జి గారియెదుట హాజరుగా తాను కేసును నడపుకొనవలసినదనియు విందునూనా ముగా తెలియపరచడమైనది.

చల్లా గురుస్వామి శెట్టి. బి. వి. వి. ఎల్. కాడిగిరెడ్డిగారి వద్ద.

గ్రామములలో మంచినీటి సదుపాయమునకు, గ్రామ పాశుభ్యార్థివృద్ధికి, పరపతిసంఘము రాత్రిపాఠశాల, పుస్తక భాండాగార వార్తాపత్రమందిర స్థానికులకు గౌరవయుధనము వీటేట పోగగుచున్నవ, అది యవ్యభౌ పోవుచున్నది. దొర తనమువారు పాశుభ్యమున కేటేట నిద్దుచున్న గొప్పవిరాళములకే భాయదా సామ్యులలోని కొంతభాగమును, తాలూకా బోర్డులవారి సామ్యుల జతగొచ్చినయెడల డెబ్బగ్రామముల గ్రామశోధు అచీరకాలమున నేర్పడగలవు, పల్లములు గలవు, బహిర్భూముల యిబ్బందిలోలగ గలదు, మనీ గులాతులు కల్మమకూపములుగ నుండబోవు. గ్రామపాపర్యేకగృహము లేర్పడగలవు.

శ్రీమతి ఆనీబి నెంటు.

బ్రిటిషు సామ్రాజ్యములో నొక ముఖ్యభాగమగుటవలన హిందూ దేశమునకు గావలసినది యితర అధినివేశములతో సమమయిన పౌరసత్వములు. అంతకు తక్కువయిన స్థానములను ఈ సామ్రాజ్యమునందు వారంగీకరింప నొల్లరు.

(శ్రీమతి ఆనీబి నెంటు దొరసానిగా కేమధ్య లండనులో జేసిన మహాభాషనాసము ఇంగ్లండు నందును, ఇండియా యందును గొప్ప ఆందోళనమును గల్గించినది.)

గ్రాంథిక భాష - గ్రామ్య భాష.

కూచి నరసింహము పంతులుగారు బి.ఏ. ఎల్.టి.

సాంప్రదాయముగ బుద్ధకములలో వ్రాయుచున్న తెలుగు తెలియుటలేదు. పిల్లలకు జాల గట్టముగ నున్నది. ఇంగ్లీషుభాషలో బాలకులు చదువుటకు ననుకూలములగు సులభపుస్తకము లనేకములున్నవి. మనభాషలో లేవు. కనుక గ్రామ్యభాషలో మనమందఱ మిండ్లలోను పిల్లలలోను వాడుకగా మాటాడుకొనుచున్న సులభమైన తెలుగులో గ్రంథములు వ్రాసినయెడల గడు నుపయోగకరమని మనలోగొందఱు, సదుద్దేశముతోనే కానిండు, బహిరంగముగ వాదించుచున్నారు. కేవలవాదమే కాదు. వాదములు పుట్టుటకు గొంతకాలము పూర్వమే, పాఠశాలలలో నీ "సవీనాంధ్రము" నుపయోగపఱచుటకు విద్యాధికారుల యనుమతినిగూడఁబొంది యున్నారు. ఇట్టిమార్పు బడలలోనికి వచ్చుననికాని, వచ్చెననికాని, కొంతకాలమువఱకుఁ దెలుగువారిలో విద్యావంతులుగూడ ననేకులెఱుంగరు. ఎఱుంగక పోవుటకుఁ గారణము భగవంతుని కెఱుక!

వెనుకటివి త్రవ్వకొని చింతించుట నిష్ప్రయోజనము. అర్చనదేమో వచ్చినది. అని యూహించుట తగదు. అది మంజుష్యతో చెడ్డకువచ్చెనో బాగుగ విమర్శించి భాష చక్కఁగా మార్చుట తెలుగువా గనిపించుకొను వారికెల్లర కవశ్యము.

గ్రంథములు సులభముగా వ్రాయుటయుఁ బుస్తక పఠభాక్తులొరకవచ్చుములు తగ్గింపఁ బ్రయత్నించుటయు నందఱకుఁ జేయఁ దలఁపఁ దగినది. కాని, యాపొకగ్రంథ సాధనములేవి? ఇక్కడ

నే యభిప్రాయభేదము గలిగినది. "సవీనాంధ్ర" పత్తమువారింపుమించుగ నట్లు చెప్పెదరు. మీరు వ్యాకరణములతోఁ బ్రసక్తిలేదు. చిరకాల సంప్రదాయముల జోలియు నక్కఱలేదు. ఇదిసాధనా యసాధనాయన విమోచనోదన బని లేదు. నాగనకజను లెట్లు మాటలాడు కొనెదఱో యట్లు వ్రాయుడు. అనుచున్నారు. "ఆట్లేని గొన్నాళ్లలోఁ బూర్వరచిత సద్గ్రంథములన్నియు నయోమయములై నశించిన! యన "నైసేమి? జాతన్య మరణం ప్రకం-ముగలివారెన్నాళ్లు బ్రదుకుదు"గంఁరు"అయ్యయ్యా! నియమసహితమై, వ్యాకరణబద్ధమై, భాషాసాధి రాగరణియమై, యానందదాయకమై, నీతిబోధకమై, యుపాదేశ సాధనమై యొప్పుచున్న భాష విదనాది మిత్రాత్రి తెనుగు నెట్లు స్వీకరింతు" మన-బద్ధముగట చేతనే వృద్ధిగాంచుటలేదు. ఈయభ్యాసుచేతనే యాదరణీయమైనది. ఆనందదాయకము, నీతిబోధకము, ఇహపర సాధనము, మాటలన్నియుఁ గలలు. అని సాహసించి చెప్పుచున్నారు. "కాబట్టి వడిదిరికన! సామెలుగారు!" అనిజాలిపడి యడిగివచ్చుడు, సామెలుగారిచ్చిన ప్రశ్నలైకమువంటి యాగ్రహ మానకములగు మాటలతోఁ జూడవచ్చుడు వెలువడుచున్నది.

ఇట్టికిఁ బిల్లలో సంప్రదాయసిద్ధమై, యుక్తియుక్తముగ భవావిరుద్ధమైన "శబ్దము"లు మనవారికి నివేదించుకొని సాధనాంతరము లేదు. "నాయనలాగా! మీయుద్దేశము నందఱ దేకాని, సాధనసామగ్రి మంచిదికాదు. మానెవ్వరిని జ్వాల లార్పఁదలవెట్టు చున్నారు. ప్రతిముచేదాఁడు గాఢ ఫలముదక్కదు. దేశమంతయుఁ బరికించిచూచిన మీఁదిఁ బుస్తకము" ఇదిజలలో నుపయోగపడుచున్న వ్యాకరణములకు భాషకంటె నెక్కువ సులభముకాదని విన్నవించుచున్నాడు.

యును. అట్లుచేసికొనిన పిమ్మటనే నీ పురా? అని వాఁచితిమి, మనభాగ్యము. గ్రంథగౌరవమును బండితసమాచరణము ఇవారి "గొడ్డటికెట్టు" లకు వెఱచి వెనుక యెట్లుపోయిన మనకేమియని యుదాహరణ. యు మాత్రము దేశభాషాభిమానుల లక్షణముగాదు.

కనకముగా వచనకావ్యములు వ్రాయుట సభిప్రాయముగ గొంతకాలముట్లు వ్రాసిరి. అనినిన. యాకాలముపోయినది. సులభగ్రంథము. లిప్య వనేకముల యుచున్నారు. వ్రాయుచున్నారు, "ఆర్యకథానిధి" మొదల చిన్న పుస్తకములు పిల్లవాండ్ర కతిసులభముగఁ దెలియున న్నువి. లేనని పరమశత్రువైన ననలేదు. వ్యాకరణసోల్లంఘనము చేయకుండ సుబోధములగు పుస్తకములు వ్రాయుట యసాధ్యము కాదనుటకివియే లక్ష్యములు.

కేవల మసంప్రదాయముగ వ్రాసినయెకటి రెండుగ్రామ్య గ్రంథములును సౌలభ్యములొగని వ్రాకర్తలొగని వ్రాసినకించుకయు సంతాపు. ఈమాట చదువువారికిని అచ్చు గూర్చువారికినిగూడ ననుభవమునకు వచ్చుచున్నది.

కనుక మిత్రులారా! మనకు గ్రాంథికభాషామూల చేసిన నెప్పుడయేదియో "సవీనాంధ్రము" చేయవచ్చు. కేలేనియో, త్వరగఁ జేయుకొని, విమర్శించిచూచి, మంచిదినిహించి చెడ్డది విస్మరింపుడు.

ఇప్పుటి మాటకేమిలెందు! ముందుముందు భవదాగు పడును. ఇటికిగోడఁ గట్టుపూర్వము మట్టిగోడ పడఁగొట్టక తప్పదు. ఎట్టిమహాప్రశస్త సులభగ్రంథములు వెలువడునోమీ రో మీయనంతకుపు సంతానమువారో తిప్పకచూతురు. అప్పుడు వ్రాహ్మణాద్యాంబులము, ఆచారవృద్ధ పక్షంతము గ్రంథస్థవిషయములు కొలఁతములకములగును. ఆశ్రమతో నింతలాభము మనకు గలుగును—అను బోల్లిమాటలను నమ్మి భాష పరకు రామప్రీతి చేయకుండు.

"పనివడి మబ్బులో + పలిసిప్పు నమ్మి దొనసిప్పు తెగఁగొట్టు + నుకెఱెఱులైన?"

అనునార్యోక్తినిమాత్రము జ్ఞప్తిలోనుంచుకొనుండు. మబ్బులో నీళ్లుండటమైన యథార్థముగాని పీరుచూపించు భావి భాషాభేదము పునఃతృప్తిప్రాయము. "మాత" యన నొక్కమాతయేయందునుగాని రెండవమాత యెప్పుడునుండదు. ఉండిన నామె సవతితల్లియగును. సవతితల్లిచేమమెట్టిదో యెల్లరకు విశదమే.

భాష యనాగరక స్థితిలో బహుచ్ఛాగణ భేదమై, నియమహీనమై, నిర్బంధమై యున్నప్పుడు ఎవ్వరేన్న బుద్ధి మంతులు బయలుదేలి, యాభాష సంస్కరించి, కొన్ని నియమము లేర్పఱుచుకొని, తన్నీ యమానుసారముగ గ్రంథముల వ్రాయుదురు. అట్టి గ్రంథములును వానిలోని వ్యాకరణ నియమములును రాబోవు గ్రంథకర్తలకు మార్గసూచకములగును.

కాలానుక్రమముగ, స్వాభావికముగఁ గొన్నిమార్పులు లేవు గ్రంథకర్త ప్రయోగకారణమున భాషలోఁ గలిగిన నామార్పుల ననుసరించి వ్యాకరణము లింపుచుండుక మాటుచుండును. అంతేకాని సౌలభ్య వ్యాజ్యమునను దదితర కారణములచేతను అత్యల్ప సంఖ్యాకులు పట్టుదలతో వేనవేలు వ్యాకరణిక రూపములు ఆసంప్రదాయముగ నొక్కసారి గ్రాంథిక భాషలోఁ జొరఁదెట్టఁ బ్రయత్నించుట విపరీతకృత్యము!—అస్వాభావికము! హాస్యాస్పదము!

వచ్చాను—వచ్చాను—వస్తా—యూహించావు? వాళ్ళు పిళ్ళక్కూడా వుంటా—ఒకహోమాప్పడు—మహామతికలు—మొత్తమ్మీద నూర్చుకొని సాహిత్యనే కల్పించింటారు. మంచి గవకందానుష్టులలో వచ్చి అటవంతులే కాదు—మాభాష—కాలేజీలో గాంధీగారు నాలుగుకుర్రుమ్మని చదివాగాని సర్టిఫికెట్టు యిచ్చాడుగారు—ఒకమాటకుంటే చూడండి—నాపాటబం.

ఇటువంటివి వేలకొలదిగఁ జేయువాగులలోని వారే మూడుకొనుచున్నారనుట సత్యము. ఇవన్నియుఁ బుస్తకములలోఁ జేప్పవచ్చునా? ఈపదప్రస్థయ వికారరూపములు గ్రామ్యము లను వేదనా? నీవికన్నిటికి వ్యాకరణముగ్రంథముల కల్పింపవలయునా? అట్లుచేసిన గ్రాంథిక వ్యాకరణము స్వప్రీతి మఱి యగునుగాని ప్రాంతవ్యాకరణమును సంస్కరించుట కాదే! ఈ విపరీతవాంఛ "ఈ చెఱుకంట కట్టిన బాగున నుండును" అన్న యసాధారణ మద్దపానాగత్వము చూపించువంటిగాని వేఱుకాదే! ఇట్టియాతర సంస్కరణ మేదేమునవైన సేభాషలోవైన నెన్నవైన బరికెట్లు చెప్పవలసి?

భారతీయ విద్యార్థుల సమస్య

శ్రీయుత లాలా లజపతి రాయగారి లేఖ.

[పూర్వసంచికానుబంధము]

భారతీయ విద్యార్థుల కేంద్రాది యంత్రముల యను దాని నాలావించియే ఇంగ్లండునందును, ఇండియానందును తమ విద్యావృద్ధి నిర్వహించుననియు, పరీక్షలలో గృహస్థులగు భారతీయ విద్యార్థులను తక్కినవారికంటె నెక్కువగా నాదరింతుమనియు, వారితోను వారికి సారి నిశ్చయించుకొనిరేని ప్రైవేట్ యపనమృతము చాలవరకు తనంతటనే నివర్తింప గలదు.

మరియు, భారతీయ విద్యార్థులు—అందులో ముఖ్యముగ నిచ్చటికి పోటీపరీక్షల నిమిత్తము విద్యావంతులే ప్రవేశింప దగిన వృత్తులలోనికి బ్రవేశమును గడించుకొనుటకును వచ్చు వారగుటకు— విద్యకొరకై ఇంగ్లండునకు రావలసిన యెక్కువ యెక్కువ ఇండియాలో నొసంగబడు విద్య నెల్లవిధముల శ్రేష్ఠముగను యోగ్యముగ నొనర్చుటకు వెంటనే యత్ని మొనరింపవలయును. అందులోనుండు విద్యార్థి విషయక సభి కేవలము సలహానిచ్చి సహాయ మొనర్చునదిగ మాత్రమండవలయును. ఆంగ్ల విశ్వ విద్యాలయములందును చికిత్సాలయములందును భారతీయ విద్యార్థులు ప్రవేశించు విషయమున నాటంకము లేవియు నుండరాదు; కాని భారతీయేతరులగు నుండు వారలెట్టి నిబంధనాదికమునకు లోబడి వైవానియందు బ్రవేశించుచుందురో, భారతీయ విద్యార్థులకూడ నట్టివానికి లోనై యుండవలయును. బుద్ధి యోగ్యతను గురించియు, నత్నియైన నుండునగురించియు, ఇండియాలోని కళాశాలాధికారులును విశ్వవిద్యాలయములవారు నొసంగు యోగ్యతాప్రమాణము, విద్యార్థుల కింగ్లండులోని విశ్వవిద్యాలయముల నికిని, కళాశాలలు చికిత్సాలయములు మున్నగునాని లోకిని, బ్రవేశకాకారము నొసంగుటకు సమర్థములగు నుండవలెను.

రాజకీయాధిక్రమముల నెదిరి యంటున్నాము' విద్యార్థులకు న్యాపింపకుండ జేయవలెనను నుద్దేశముతో వీరివిషయమున గొన్ని నిర్ణయము లేర్పరచియున్నారు. ఇవన్నియు కేవలము నిర్ణయము లనియు, ఆగ్రహకారణములుగ నుండుననియు నా విషయమున నిర్ణయము నభిప్రాయము. వీనివలన విద్యార్థులకు రాజకీయోద్దేశములతో నుండు సంబంధము పొత్తిగా నినర్తించినది. గానీ యొక్క ప్రయత్నములందు వీరు ప్రవేశించి పనిచేయగూడదని నిర్ణయము విధించుట యుక్తమే; కాని, రాజకీయములలో నాత్మవిశ్రామము నేర్పనట్టి సంబంధములనుండి వీరిని దూరముగ జేయుట, సరియైన నితికాదు. ఇండియాలో వృద్ధులగునందు రాజనీతిజ్ఞులమాత్రమే యావనముగ నుండు విద్యార్థులందు రాజకీయవిషయములయొడ సరియగు నభిప్రాయములేర్పడుటకు కలయు సంభాషణలు నేర్పరచవలగియుండుదురు; కాని యిట్టి కార్యములు బాలగణో సంభాషణముగ చరవుతో గలసి మెలసి సంభరించుట కనకాశములు లేకుండుటజేసి, వీరు చేయున జేమియు నిపుడు లేకున్నది. భారతీయ విద్యార్థులకూడ మానవ స్వభావముగల నగ్నతలే. బాహ్యనిర్ణయ మెంతచేసినను, ఆంతర్గతములగు మనోవృత్తుల నితర్లింపజేయుట దుష్టము. అట్టి యొడ, ఈ మనోవృత్తులకు యుక్తములను నిర్దిష్టములునగు మార్గముల నేర్పరచి, యశేష్ఠముగ వీరిని బర్హితయులు కానిచ్చుటయే యుక్తమును జేయకరమునగు కార్యము.

ఇండియాలోని భారతీయ విద్యార్థులు కొన్ని సమయములందు తప్పుప్రవేశం జనుచుండుననియు, అట్టియెడ వీరికి గరియగు మార్గమును బోధించుట యవసరమగుచుండుననియు, నేను సంపూర్ణముగ గుర్తెగియున్నాను. కాని, యంతవరకు నవలంబించిన పద్ధతులన నీతిగ తుల్యమును బాగుపడలేదు. విద్యార్థి విషయక సభియందు శ్రీలకును యువకులకును సదభిప్రాయములే కలవు; కాని, వారు కార్య మారంభించి నప్పటి నుండవచ్చు లంత యవకాలములుగ నుండలేదు. వీరి యుద్దేశములును కార్యపద్ధతియు సరిగనుండలేదని యాక్షేపణలు వచ్చియుండుట చేత వీరిపనియంతయు నేటికెదురీడుటగనే యుండెను. భారతీయ యావనము లన్ని వృత్తులందును బ్రవేశించున ప్రయత్నము చేయుటయు, వృత్తులయొక్కయు జాతియొక్కయు నాత్మగౌరవమున కనుకూలముగ నుండు తెరగున జీవించుటవలయు నార్థికరాజకీయ సందర్భములు దేశమందు నెలకొల్పుటయును, ఈసమస్య పరిష్కారమునకు బ్రధానములు. ఇంగ్లండునందు దాగ్తములకును, అధినివేశములందు తత్తద్దేశ వాసులకును ఎట్టిస్వాధ్యయములు కలవో, అట్టివానినే భారతీయులకూడ ఇండియాలో ననుభవించిండు; ఆంథెటసికమనృతసంతనే పరిష్కారమందును. ఈయెర్పాటులన్నియు వెంటనే చేయుటకు వీలుకాదేని, శీఘ్రకాలములోనే యట్టిమార్పులను వీరుచేయ నుద్దేశించుచున్నారని భారతీయ ప్రజలకును సమృద్ధముకలుగు నట్లు వారితోను వారికి సారి నిశ్చయించునదిగ కార్యముల నుపకమింపవలసియుండును.

గ్రామ ఖాయదా.

ఒక డెబ్బా భూస్వామి మాకిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—

వీరినే కొన్ని పోట్ల గ్రామముల గార మందురు. ఆంగ్లేయ ప్రభుత్వము మన దేశమునందు వ్యాప్తినొందక పూర్వము గ్రామ పంచాయితీల మూలమున గ్రామ వ్యవహారములు, తగవులు చాలవరకు బరిష్కరింప బడుచుండెను. ఇప్పుడు డిస్ట్రీక్టు తాలూకా బోర్డులు చేయుచున్న పనులవలన ప్రజలకు దామ సన్నులను విధించుకొని నిర్వహించుకొనుచుండిరి. అట్టి పన్నులతో విద్య, ఆరోగ్య రక్షణము, మతము, మొదలగునవి వృద్ధిగావింప బడుచుండెడివి. రయతువారి పట్టాలులేని కాలమున గ్రామములు గుత్త కీడు బడుచుండెను. ఆగుత్తున గ్రామపు వద్దలు పాడితమలోదాముమరల వేర్వేరుగ పాడుకొనుచుండిరి. ఆపాటలో గ్రామమునందలి దేవాలయముల పూజా పురస్కారములకు, రాగభోగాదులకు, పండిత సత్కారమునకు, నితర ధర్మకార్యములకు, గొంత భూమిని వదలు చుండిరి. మరియు గ్రామములోని భూస్వామిలను విక్రయించునపుడు, కొలగాకపు వానికి గొంత సొంతము నీయవలయును. ఆముంకిరీకు గ్రామసంఘమునకు ధాన్యమివ్వవలెనో, వేరొక విధమునకో గొంత ప్రతిఫలము నిచ్చువాడో డెను. అట్టి ద్రవ్యముతో గ్రామమునకు పయచేయు నుద్యోగి యులను సత్కరించి సాగ్రంపు చుండిరి. రయతువారి పద్ధతిని పట్టాలు జారీయైన పిమ్మట గవర్నమెంటు గ్రామములలో కొన్ని పూర్వపు మర్యాద లకుగంటినను, కొన్ని కట్టడు లొకకు నెలిచి విజృంభించు చున్నవి. గోదావరి జిల్లాలోని డెబ్బా తాలూకా గ్రామములలో ఖాయదా పాటను ప్రతి సంవత్సరము గ్రామ నివాసులు చాలవంది కూడి పాడుచుందురు. పోటాపోటిని వచ్చినపాట మొత్తము నొక దిద్దరు నమృతమునవారి వశముననుంచి, దానివ్యయమున కొక యువ సంఘము నేర్పరచుదురు. కాలవగట్టవీరు గడ్డిపాట, ఆపలు మినహాని చెట్లఫలముపాట, లోకలుభండు చెరువులలోని చేపలపాట, మొదలగువానియందట్టికట్టలనవలంబించితక్కువ మొత్తమునకు దనుకు స్థిరపరచుకొని పిమ్మట వానియందు వచ్చు ఎక్కువ లాభమునకూడ వై ఖాయదాసామ్యులతో చేర్చుదురు. ఇట్టి ఖాయదామొత్తము కొన్ని గ్రామములందు రు 1000 లు మొదలు రు 1500 ల వరకు బెరుగుచున్నది. డెబ్బా గ్రామములలో కనీసము రు 100లకు తక్కువ మొత్తము వచ్చు ప్రదేశములేదు.

ఈచొప్పున నేకరింపబడిన ద్రవ్య మేటెట్లెట్లు విని యోగింపబడుచున్నదో యోచింతము. నిజము వ్రాయకతీరధు. వ్రాయుటకు సిగ్గును. గ్రామదేవతల యంత్రమునకు, డెబ్బా నూపరిం పెండెట్ల యొక్క, రివిన్యూ లోకలుభండు యిన స్వేచ్ఛర్లయొక్క, కరణములయొక్క, సాలీయానామూళ్లకు, జమాబందీ ఖర్చులకు నీ ద్రవ్య మెక్కువగా వినియోగమగుచున్నది. ప్రజ్ఞులయిన కొందరు గ్రామముల కొంతదనమును మంచి నీటిచెరువుల, నూతుల, మగమృతుల కచ్చటచ్చట సాహాయ్యము చేయుచున్నారు. కొందరు గ్రామపాతశాలా గృహనిర్మాణమునకు దోడ్పడుదురు. మొత్తమువీర గ్రామ దేవతల యంత్రములకు, సర్కారుద్యోగియుల లంచముల కెక్కువగా నీసామ్యు వ్యయమగుచున్నది. లంచములలో నింజ వీరు డిపార్టుమెంటువారి దాహ తీర్థములకొరకు నెద్ద మొత్తము పలు కారణములచేత గవలసియుండును. నాలు గంగుళముల తూములవలన పనిజరుగనందున గండ్లు కొట్టుకొనుట సెలవిచ్చి నందుకు, స్వేచ్ఛలగండ్లుకు, అడ్డగట్టుకు చెల్లంపవలసిన రుసుములకు గ్రామఖాయదా సామ్యుచాలక ప్రత్యేకము తాత్కాలికముగ చందాలువేసికొన వలసివచ్చును.

1. రు 250 లు పాటమొత్తము గల యొక గ్రామము నందు ఖర్చు యీక్రిందికిలి నున్నది.
ఇంజనీరు సబుబవరసీయరునకు మొదటిపంటకు రు40ల
రెండవపంటకు రు 20 లు; రివిన్యూ యిన స్వేచ్ఛరునకు మొదటి పంట అజమాయిషీకి రు 20 లు రెండవపంట అజమాయిషీకి రు 10 లు; తహసీలుదారుగారి సర్కారులకు మకాంఖర్చులకు రు 15 లు; సాలుసరి జమాబందీ ఖర్చులకు, చందా రు 8 లు; గ్రామదేవత ఉత్సవమునకు రు 50 లు. శేషము గ్రామము లోని చెరువు మరమ్మతునకు నిలువ.
2. రు 800 లు పాటమొత్తము గల యొకొక డెబ్బా గ్రామమునందు ఖర్చువివరము:—
కాలవ సబుబవరసీయరునకు మొదటిపంటకు రు120ల
రెండవపంటకు రు 100 లు; రివిన్యూ యిన స్వేచ్ఛరునకు మొదటి

పంట అజమాయిషీకి రు 40 లు; రెండవపంటకు రు 20 లు; తహసీలుదారుగారి కమాను ఖర్చులకు రు 25 లు; లోకలు భండుకానిటరీ యిన స్వేచ్ఛరునకు రు 20 లు; జమాబందీ ఖర్చులకు చందా రు 40 లు; గ్రామదేవత యంత్రమునకు రు 50 లు; దసరాపండుగకు రు 30 లు; పల్లముక్రింద నమోదుకాబడి నీ రెక్కని మెరకలకు పెంపోరి తూరలు కాంక్ష నుచేయించి నందుకు రు 20. ఇవిగాక కాలవగట్టు మైలుకూలీలకు, లో ప్యాకు గుమాస్తాలకు, వ్యాక్సి నేటలకు మామూలు కలవు.

గతసంవత్సరమున కొన్ని గ్రామముల వారు దక్షిణా ప్రీకా భారతీయ సహాయద్రవ్యమున కీకొలగాకపు పాట సామ్యులతోనుండి చందాల నిచ్చిరి. ఫనిటలయ్యు చదువులేని రయతులు కొన్ని గ్రామములలో ఖాయదా పాటను మానించి కొమట్లచేత తమ ప్రతములవై వడ్డిరెక్కలను చూపించుకొని వారికి ప్రతిఫలముగా దాని నిచ్చివేయుచున్నారు.

గ్రామఖాయదాలో వైన చూపినీటిని వార్షికవిధాన వ్యయములలోగా, మిగిలినదానితో, నొక గ్రామమునందు దేవు నకు 24 యెకరముల డెబ్బామాగాణి భూమిని కొనియిచ్చి దేవాలయమునకు రాతితో నాగరణుడవ్యయము లోననుంట్ల పమును జేరించినారు. సంస్కృతపాతశాలలకు, విరివిగ సాహాయ్యముచే. గ్రామములవారు కొందరుకలరు. ఇటు గ్రామము లందు లంచములు; వృద్ధవ్యయములు నిర్వేక్యత్యయము లగుచుండ వీనిని నివారించ సాగ్యముకాదాయని శంకపాడుచున్నది. కాలవ సబుబవరసీయరులకు లంచము లీయదగ్గర రయతులతో మీరు చెప్పరాదాయని హానరేబిలు క్లార్కుగారు హానరేబిలు రాయబహద్రు మోన్ష రామచంద్రరావు పంతులుగారి నెత్తి పాడువగ, లంచములను పుచ్చుకొనదగ్గర మీరు వారికి చెప్ప రాదాయని పంతులుగారు టంకరించిరి. 'నున్న నున్నాంగలిసె అది ఆలాగేఉండాలి.' ఇతర వ్యవహారములగతియేమి? సర్ పాస్రిలా రెన్నగారు రివిన్యూ సర్వేఆఫీసుకు నున్నప్పుడు గ్రామములకు సహాయము తమ డేరాలనువేసి సానకాశమున గ్రామవాసులతో నిష్కాగోష్ఠిని మూట్టాడుచుండెవారు. అప్పు డు గ్రామములోని వృద్ధులకును లాయకొరకువచ్చి తమ దుఃఖ ములకు, కష్టములను చెప్పుకొనుచుండిరి. వానితో తొమ్మిదివం తులు రెమడేయల లంచగొండిబుద్ధిని గురించిన మిగిలిన పదవవంతు తెలసాహెబుజ్జలా (మండలాధికారి) గారి యంధ త్యయము గురించినై యుండెను. (రూలర్ను ఆఫ్ ఇండియా; సర్ పాస్రిలా రెన్న పుట 25) ఆ కాలమున మనదేశీయులలో (నాంగ్లేయు) విద్యాకోవిదులు లేరు. ఇప్పుడు పట్టభద్రులు ప్రతిపొటచేరి పూర్వము మర్యాదలకు భద్రముగ కాపాడు చున్నారు.

గ్రామపంచాయితీ యనబడదగిన యాఖాయదా సామ్యుల క్రమముగ వినియోగించు మార్గములను జిల్లాసంఘ ములవారును, తాలూకా సంఘములవారును, గ్రామసంఘముల వారును మాగదృష్టి చాలని గ్రామముల వారికి బోధించుట ముఖ్యమయి యున్నది. ఇప్పుడు తాలూకాబోర్డులకు మెంబర్లను ఎన్నుకొను పద్ధతియేర్పడినది. అట్టిమెంబర్లు తమఫిర్కాలోని జనులకు కొన్ని మార్గములను చూపింపగలరు. గ్రామ ఖాయదాసామ్యు న్యాయమార్గములకు మరలినపక్షమున, డెబ్బా ప్రదేశములలో లోకలు తెన్ను వృద్ధిచేయవలసిన యావత్త్యకము లేళ్లమొనండునేరదు. మామూలును ముద్దుపేరున లంచములను పుచ్చుకొనుట అనున్యాయముగవచ్చుచున్నది. ముందుదీనిని మాన్ప తెట్లు? ఈమామూలు నేడిపార్టుమెంటు తా బేదారులు ముందు మానవలెను? మహదాశీర్వచనమున వప్రకమించుటకు, చదు నులుగారికన్న యాజులుగారు గొప్పవారు, యాజులుగారికన్న కాస్త్రీగారు గొప్పవారు. ఈమర్యాదలలో మధ్యనొకరు ఆచ్చి యని గట్టిగతుమ్ముదురు. కావున వ్యవహారము మారునట్టి జాడలు కావరావు.

గ్రామములలో మంచినీటి సదుపాయమునకు, గ్రామ పారిశుధ్యభివృద్ధికి, వరపలసంఘము రాత్రిపాతశాల, పుస్తక భాండాగార వాగ్రూపతనమందిర స్థానమునకు గావలయుంధనము ఏటేట పోగగుచున్నన, అది యశ్వథా పోవుచున్నది. దొర తనమువారు పారిశుధ్యమున కేటేట నిచ్చుచున్న గొప్పవిరా శములకే ఖాయదా సామ్యులలోని కొంతభాగమును, తాలూకా బోర్డులవారి సామ్యుల జతగూర్చినయెడల డెబ్బా గ్రామముల గ్రామకోడ్లు అచిరకాలమున నేర్పడగలవు, పల్లములు గలవు, బహిర్భూముల యిబ్బందిలోగ గలదు, నూతులు కల్మషకూపములుగ నుండబోవు. గ్రామపా ప్రత్యేకగృహము లేర్పడగలవు.

శ్రీమతి ఆనీబినెంటు.

బ్రిటిషుసామ్రాజ్యములో నొక ముఖ్యభాగమగుటవలన హిందూదేశమునకు గావలసినది యితర అధినివేశములతో సమమయిన పౌరసత్వములు. అంతకు తక్కువయిన స్థానములను ఈ సామ్రాజ్యమునందు వారంగీకరింప నొల్లరు.

(శ్రీమతి ఆనీబినెంటు దొరసానిగా రీమధ్య లండనులో జేసిన ముఖ్యపన్యాసము ఇంగ్లండు నందును, ఇండియానుందును గొప్ప ఆందోళనమును గలిగించినది.)

గ్రాంధికభావ-గ్రామ్యభావ.

కూచి నరసింహము పంతులుగారు బి.ఏ. ఎల్.టి.

సాంప్రదాయముగ బుద్ధకములలో వ్రాయుచున్న తెలుగు తెలియుటలేదు. పిల్లలకుఁ జాలఁ గష్టముగ నున్నది. ఇంగ్లీషుభాషలో బాలకులు చదువుటకు ననుకూలములగు సులభపుస్తకము లనేకములున్నవి. మనభాషలో లేవు. కనుక గ్రామ్యభాషలో మనమందఱ మిండ్లలోను పిల్లలలోను వాడుకగా మాటాడుకొనుచున్న సులభమైన తెలుగులో గ్రంథములు వ్రాసినయెడలఁ గడు సుపయోగకరమని మనలోఁగొందఱు, సదుద్దేశముతోనే కానిండు, బహిరంగముగ వానించుచున్నారు. కేవలవాదమే కాదు. వాదములు పట్టుటకుఁ గొంతకాలము పూర్వమే, పాఠశాలలలో నీ “సవీవాంధ్రము” సుపయోగపడుచుటకు విద్యార్థికారుల యనుమతినిగూడఁబొంది యున్నారు. ఇట్టిమార్పు బహులలోనికి వచ్చుననికాని, వచ్చిననికాని, కొంతకాలమునఱకుఁ దెలుగువారిలో విద్యావంతులుగూడ ననేకులెఱుంగరు. ఎఱుంగక పోవుటకుఁ గారణము భగవంతుని కెఱుక!

వెనుకటివి త్రవ్వకొని చింతించుట నిష్ప్రయోజనము. అర్చనదేహా వచ్చినది. అని యూరకుండఁట తిగదు. అది మంచుచచ్చినో ఛడ్డకునచ్చెనో బాగుగ విమర్శించి భావంకెక్కించుకొనుట తెలుగువా రనిపించుకొను వారికెల్లర కివశ్యమున్నట్లు.

గ్రంథములు సులభముగా వ్రాయుటయుఁ బుస్తక పఠభాక్తులరక్తప్రములు తగ్గింపఁ బ్రయత్నించుటయు నందఱు చేయుదురు. కాని, యాసౌకర్య సాధనములేవి? ఇక్కడ

నే యభిసాధ్యుడము గలిగినది. “సవీవాంధ్ర” పత్తుమువారింపుమించుగ నెట్లు చెప్పెదరు. మీరు వ్యాకరణములలోఁ బ్రసక్తిలేదు. చిరకాల సంప్రదాయముల జోలియు నక్కఱలేదు. ఇదిసాధనా యసాధనాయన మిమాంసతోడను బనిలేదు. వాగవకణము లెట్లు మాటలాడు కొనెదఱో యట్లు వ్రాయుడు. అనుచున్నారు. “అచ్చేనిఁ గొన్నాళ్లలోఁ బూర్వచిత గర్భాంధములన్నియు నయోషయములై నశించునే! యన “నైవేమి? జాతస్య మరణం ప్రపంచముసలివారెన్నాళ్ళుబ్రదుకుదు?”రంగురు“అయ్యయ్యా!నియమసహితమై, వ్యాకరణభిదమై, భూమిజని రాజసజీయమై, యానందదాయకమై, నీతిబోధకమై, యహపర సాధనమై యొప్పుచున్న భాష విదవాడి మిత్రొత్తై తెనుగు నెట్లు స్వీకరింతు” మన-బుద్ధమగుట చేతనే వృద్ధిగాంచుటలేదు. ఈయభాషచేతనే యాదరణీయమైనది. ఆనందదాయకము, నీతిబోధకము, ఇహపర సాధనము, మాటలన్నియుఁ గలదు. అని సాహసించి చెప్పుచున్నారు. “కాల్కటి శబ్దలింకా! సాహెబుగారు!” అనిజాలిపడి యడిగినప్పుడు, సాహెబుగారిచ్చిన ప్రయత్నితమువంటి యగ్రహ సూచకములగు మాటలుమాటలెప్పుడప్పుడు వెలువడుచున్నవి.

ఇట్టికీటిలో సంప్రదాయనిధిమై, యుక్తియుక్తియుక్తియు భవావిరుద్ధమైన “స్థబు”లు మనవారికి నివేదించుకొనిన సాధనాంతరము లేదు. “నాయనారా! మీయొద్దేఁకఁ దేదాని, సాధనసాధన మిచ్చిమిచ్చి కాదు. నూనెపోకీ చచ్చి బొలల లార్పడలనెట్లు చున్నారు. ప్రతిముచ్చెడునీటి నీటి ఫలముదక్కదు. దేశమంతయుఁ బరికించియేచిన మిత్రాభిమానము” ఇదివఱలో సుపయోగపడుచున్న వ్యాకరణముగ్రంథ భాషకంటె నెక్కువ సులభముకాదని విన్నవించుచున్నాము.

యును. అట్లుచేసికొనిన పిమ్మటనే గాదురా? అని వాచిత్రిము, మనభాగ్యము. గ్రంథగౌరవమును బండితసమాదరణము? ఇవారి “గడ్డటికెట్లు” లకు వెఱచి వెను? యెట్లుపోయిన మనకేమియని యువాసీనభాగ్యము మాత్రము దేశభాషాభిమానుల లక్షణముగాదు

కతనముగా వచనకావ్యములు వ్రాయుట సభిప్రాయమునఁ గొంతకాలముట్లు వ్రాసిరి. అదినిజా? యాకాలముపోయింది. సులభగ్రంథము, శిష్ట దేశము? యుచున్నారు. వ్రాయుచున్నారు, “అర్థక భాగిధి” మొదలైన పుస్తకములు పిల్లవాండ్ర కతిసులభముగఁ దెలియు న, స్పష్ట, లేవని పదపశ్యులైన ననలేదు. వ్యాకరణోల్లంఘనము చేయుకుండ సుబోధములగు పుస్తకములు వ్రాయుట యసాధ్యము కాదనుటకవియే లక్ష్యములు.

కేవల సుసంప్రదాయముగ వ్రాసినయుకటి రెండ్రామ్య గ్రంథములును సౌలభ్యములలోఁ గాని శ్రావ్యతలోఁ గాని నైవానికించుకయు నరెవరు. ఈమాట ఎదువువారికిని ఆచువు గూర్పువారికినిగూడ ననుభవమునకు వచ్చుచున్నది.

కనుక మిత్రులారా! మనకు గ్రాంధికభాషామాత్రమే జేసిన పెట్టుకయేదె? “సవీవాంధ్రము” చేయనున్న మీలేనియో, త్వరగఁజేయుకొని, విమర్శించునాచి, మంచిచ్చిఁబొంది చెడ్డవి విసర్జింపుడు.

ఇప్పుటి మాటకేమిలెందు! ముందుముందు భవదాగు పడును. ఇట్టికొండఁ గట్టుపూర్వము మట్టిగోడ పడఁగొట్టుక లేప్పుదు. ఎట్టిమహాద్రక్ష సులభగ్రంథములు వెలువడునో మీరో మీయనంతరపు సంతానమువారో తిప్పక చూతురు. అప్పుడు బ్రాహ్మణాద్యాదిండాలును, ఆకాలపుద్ధ పర్యంతము గ్రంథస్థవిషయములు కొలలామలకములగును. అశ్రమతో నింత లాభము మనకు గలుగును—అను బోల్లిమాటలను నమ్మి భాష పఠకురామప్రీతి చేయకుడు.

“పనివడి మబ్బులో • పలిసీర్పు నమ్మి దొనసీర్పు తెగఁగొట్టు • మరెవెట్లులైన?”.

అనునార్యోక్తినిమాత్రము జ్ఞప్తిలోనుంచుకొనుడు. మబ్బులో సీర్పుండఁటయైన యథార్థముగాని పీరుచూపించు భాష భాషాజీవనము మృగతృష్ణాప్రాయము. “మాత” యన నొక్క మాత్రమేయుండునుగాని రెండవమాత యెప్పుడునుండదు. కొండిన నామె సవతితెల్లయగును. సవతితెల్లమే మెట్టివో యెల్లరకు విశదమే.

భాష యనగరక సితిలో భూవాచ్చారణ భేదమై, నియమహీనమై, స్పృంధమై యున్నప్పుడు ఎవ్వరెవ్వ బుద్ధి మంతులు బయలుజేటి, యాభాష సంస్కరించి, కొన్ని నియమము లేర్పఱుచుకొని, తెన్నియమానుసారముగ గ్రంథముల వ్రాయుదురు. అట్టి గ్రంథములును వానిలోని వ్యాకరణ నియమములును రాబోవు గ్రంథకర్తలకు మార్గసూచకములగును.

కాలానుక్రమముగ, స్వాభావికముగఁ గొన్నియార్పులు త్రవ్వ గ్రంథకర్త ప్రయోగకారణమున భాషలోఁ గలిగిన నామార్పుల ననుసరించి వ్యాకరణము లించుకించుక మాలుచుండును. అంతేకాని సౌలభ్య వ్యాసమునను దదివిర కారణములచేతను అశ్వత్థ సంఖ్యాములు పట్టుటలోనే వేరవేలు వ్యాకరణిక రూపములు ఆసంప్రదాయముగ నొక్కసారి గ్రాంధిక భాషలోఁ జొరఁజెట్టఁ బ్రయత్నించుట విపరీతకృత్యము!—అస్వాభావికము! హాస్యాస్పదము!

వచ్చాను—వచ్చాను—వచ్చాను—యూరంబు? వాళ్ళూ పిళ్ళూకూడా వుంటారే—ఒహోహాప్పడు—మహామతికతలు—మొత్తమ్మీద మూర్ఖరామ్మ సాహెబ్ నే వట్లం దింటారు. మంధి రసకించాయప్పట్టులో వచ్చి ఆటంకంపడే గాడు—మాభాగ—కాశీజిలో బాయిన్నయి బాయిగుట్ట మూపు చదివాగాని స్వస్తికెట్లు యిచ్చానునారు—ఒహోహా మంపే హోటయింది—నాసాలభం.

ఇటువంటివి వేలకొలదిగ ఉత్తమానులలోని వారే మూలాదుకొనుచున్నారనుట సత్యము. ఇవన్నియుఁ బుస్తకములలోఁ జేర్చవచ్చునా? ఈపద్ధత్యయ వికారరూపములు గ్రామ్యము లను దనెదరా? వీనికిన్నటికీ వ్యాకరణముగ్రంథముల కల్పింపవలయునా? అట్లుచేసిన గ్రామ్య వ్యాకరణము స్పృహించుట యగునుగాని ప్రాతవ్యాకరణమును సంస్కరించుట కాదే! ఈ విపరీతవాంఛ “ఈ చెఱువంత కల్పిత భాషగ నుండును” అన్న యసాధారణ మద్యసావాసాత్తనీ యభిలాష వంటిదిగాని నేఱుకాదే! ఇట్టియాతుర సంస్కరణ మేదేశము నవైన నేభాషలో వైన నెన్నఁదైన బిరిగెట్లు చెప్పులరా?

ఆంధ్ర పత్రిక.

రామ సం॥ చ్రావణ శు ౯ లు

శుక్రవారము.

మార్గములా? నీటికాలువలా?

మన ఇండియా ప్రభుత్వమున నాథిక సభ్యులుగా నుండు సర్ విల్లియము మేయరుగారు కడచిన 21వ తేదిన బొంబాయిలో ఇండియను ఛేంబరు ఆఫ్ కామర్సు ఆనబరగు హైందవ వ్యాపార సంఘము వారికి దర్శనమిచ్చిరి. ఆసమయమున నా సంఘాధ్యక్షుడు అనేకవిషయముల విన్నవించుచు అందులో మన దేశమున ప్రభుత్వము వారు రైలు మార్గముల పనులకయి యనవసరముగాను, ఫల విరహితముగాను కోట్లకొలది కర్బు పెట్టుచున్నారనియు, వ్యవసాయమున కాధారము కాగల నీటి కాలువల విషయమున శ్రద్ధ తగినంత తీసికొనకున్నారనియు విమర్శించి చూపిరి. దానిపై మేయరుగారు కొసగిన ప్రత్యుత్తర మేమాత్రమును సంతృప్తి కరముగా లేదు. ఉపయోగ కరములగు నితర వ్యవస్థలకుగాను ద్రవ్యములేకుండ జేసి రైలు మార్గములకు పెట్టకూడదనుట నిజమే యనియు కాని డి.పి. డబ్లియం. వారి కిక్కట్టు అనేకములుకలవనియు నీదేశమున పనివారు దొరకకుండుటచే గొప్పకంట్రాక్టుల మూలమున పనిచేయించ నెంచి నను పొసగదనియు సర్ విల్లియముగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి. ఈమాటలలో నిమిడియుండు నాము కాని భావములుకాని విమర్శ కేమాత్రమును నిలువ నాలపు. 1876-77లో మహాత్మా మమునందేశమునంతయు దీనినికే చెచ్చిన దానిగ నీటివసతు లేర్పరచి ప్రజలభోజనపదార్థాత్పత్తినిభివృద్ధిచేయుట యెట్లును ప్రక్క ప్రభుత్వమువారికిని ప్రజానాయకులకును నిరంతరము తట్టుచునేయున్నది. నాటినుండియు ప్రభుత్వమువారు అప్పుడప్పుడు తొమ్మిదివారణో పాయముల నిర్ధరించు నిమిత్తమును నీటివసతుల వ్యాప్తికి దగినమార్గముల తెలియచేయు నిమిత్తమును కమిషనుల నేర్పరచుచునే యున్నారు. 1879 వ సంవత్సరపు కేగ్లకమిషను 1898 వ సంవత్సరపు లయలుకమిషను తొమ్మిదివారణ విషయముల పరిశీలించినవి. కర్జన్ ప్రభువుకాలమున నియమింపబడిన స్కాటుమాంక్రిఫ్టు కమిషను నీటికాలువల విషయమును విమర్శించెను. ఈకడపటికమిషను పేరునకు నీటికాలువల విషయ విమర్శకు నేర్పడినదే యైనను నిజముగా దీనియందేజముగూడ తొమ్మిదివారణయే. పందొమ్మిదవశతాబ్దాంతమున కలిగిన తొమ్మిదివారణో పాయముల నాపుటయే ప్రథమకర్తవ్యముగ నెన్ని కర్జన్ ప్రభువు ఎప్పుడును తొమ్మిదివారణో పాయములను దేశభాగములను ఇట్టి కాల మట్టికాలమునక యెల్లకాలమును భోజనమాత్రమునకు భంగము లేనివిధమున సంరక్షించుటకు తక్కువగా తక్కువగా నేర్పరచవలసిన నీటివసతు తెల్పి యను నంతమును విచారించి తెలియజేయవలసినదని పైకమిషను నేర్పరచెను. ఆకమిషను వారు చక్కగా సంగతులను పర్యాలోచించి మొత్తముమీద నలుబది నాలుగుకోట్ల రూపాయల వరకు వ్యయము కలుగచేయు చిన్నచిన్న నీటికాలువపనుల ననేకములను సిఫార్సుచేసిరి. ఈనలుబది నాలుగుకోట్లను ఒకే పర్యాయము కర్బు పెట్టనక్కరలేదనియు కొంచెము కొంచెముగా పదిసంవత్సరములకాలము పనిజరిపి ముగింపవచ్చుననియు గూడ తెలిపిరి. 1879, 1898 వ సంవత్సరముల

కమిషనులును నీటిమార్గములనే సూచించెను. అట్లుగలచే 10 సంవత్సరములకాలము సంవత్సరమునకు నాలుగుకోట్ల నలుబదిలక్షలు సెలవుచేసి యుండినయెడల దేశమంతటను సుభిక్ష మేర్పడి యుండును. ఇప్పుడా పదిసంవత్సరములును గడచి పోయినవి. 1911-12 వ సంవత్సరాంతమునకు ననగా నెనిమిదిసంవత్సరములకు 13½ కోట్లు సెలవుచేయుండెను. కమిషనువారి లెక్క ననుసరించి 30కోట్లు అయియుండవలెనుగదా! పిరుసంవత్సరమునకు 4 కోట్లు నలుబదిలక్షలు సిఫార్సుచేసినను సెలవునది కోటి డెబ్బదిలక్షలైననులేదు. ఇక రైలుమార్గములవంకకు దిరుగుదము. 1904 వ సంవత్సరము మొదలు 1911-12 అంతముగూడల సెలవైన మొత్తము 114 కోట్లు అనగా సంవత్సరమునకు పదునాలుగు కోట్లకు పైబడి. కోటి డెబ్బదిలక్ష లెక్కడ! పదునాలుగు కోట్లెక్కడ. ఈ ద్రవ్యమంతయు నప్పులు చేసి గడించినదే కావున దీనికి నీరెండువిధముల వినియోగములోను ప్రతిఫలముగా వచ్చుచుండు లాభమును జూడవలసి యున్నది. ఇదిమాత్రము తెలిసికొంటిమా రైలుమార్గముల ఘోరాభివృద్ధిని మన మెప్పుటికిని మరువనేరము. రైలు మార్గములకై పెట్టుబడిపెట్టిన ద్రవ్యముమీద నిప్పుటికి నూటికి 1½ కంటె నెక్కువ గిట్టుటలేదు. 1897 నకు పూర్వమన్ననో మొత్తముమీద 51 కోటి రూపాయల నష్టమే కనుపించుచుండినది. నీటికాలువల విషయమునకు దిగిన యెడల నెప్పుడును ప్రతిఫలము నూటికి వైదువంతున కావచ్చుచున్నది. నీటికాలువలు ఉత్పత్తి కాధారములు. రైలు మార్గములు ఉత్పత్తియైన వస్తువులను సాగవేయుట కాధారములు. ఆంగ్లవ్యాపార సంఘములు దేశమంతటను సులభముగా వ్యాపించి తమ సరకులను దించి యిచ్చుట నుత్పత్తియగు వస్తుజాలమును నెగుమతి చేసికొను దృష్టితో రైలుమార్గముల వ్యాపన పక్షముననే ప్రభుత్వము వారిని నడిపించిన పని వాచాప్రభృతులందరును పలుమారు విమర్శించి విమర్శించి విసుగొందియున్నారు. ఇప్పటికిని ప్రతి సంవత్సరమును ప్రభుత్వము వారు అప్పుదీసికొని పంజెండు కోట్లు రైలుమార్గములపై విధిగా కర్బు పెట్టుచున్నారు. ఇది యపసర మెట్లయ్యెనో దేశమునకు సుభిక్షము తేగల నీటికాలువల వ్యాప్తి కయి తమచే నియమింపబడిన కమిషనే తీర్మానించిన 4 కోట్ల నలుబదిలక్షల వ్యయ మనవసర మెట్లయ్యెనో సర్ విల్లియము గారేల యోచింప రైరో తెలియకయున్నది. రైలుమార్గముల నిర్మాణమునకు కూలీలెట్లు దొరకిరో కాలువలకేల దొరకరో మా కర్థము కాలేదు. ఇట్టి సమాధానములతో నాంగ్ల విద్యాప్రభావమున దిగినమును ప్రవర్ధమాన మగుచుండు హైందవమానస మెట్లు సంతృప్తి పడుననుకొనిరో యని యచ్చెరువగు చున్నది. సర్ విల్లియము మేయరుగారు మొదటిబడ్డలు చర్చలోచూపిన ప్రజావిశ్వాసమును హృదయనిర్వాహ జత్వమును నిసందర్భమున జూపకుండుట కోరని యము. బహుకాలముగ వచ్చిన యనర్థమును ప్రచురముగా నొప్పుకొని ప్రతికార మొనర్చుట యిప్పటి యుదారప్రభువులకు తగును కాని దానిని సమర్థింపజూచుట సమంజసముగాదని విన్నవించుకొనుచున్నాము. నీటివసతులు కుదిరి యుత్పత్తి పెరిగినయెడల హైందవప్రజకే కాక ప్రభువులకును రైలుమార్గములే శరణ్యము అను వ్యాపారసంఘములకును గూడ లాభమగునను విషయము గమనింపవలసియున్నది. వ్యాపారసంఘముల పనుల కవసరమగు రైలుమార్గము తిప్పటికి తగినన్ని యేర్పడియున్నవి. ఉత్పత్తి పెరిగినకాని రైలు మార్గము లింక పెరుగనక్కరలేదని మానమ్య

కము. ఈవిషయ మాలోచించియైనను ప్రభుత్వము వారు రైలుమార్గపుకర్బులను దగ్గించిననీటివసతుల నేర్పరచ తలకొనిన మేలని నొక్కిచెప్పుకొనుచున్నారము.

సర్వియా యుద్ధము.

విగ్రహము సాగుచున్నది. ఫిరంగుల యుద్ధ మొకటి జరుగుట తెలియవచ్చియున్నది. రుష్యా ఫిన్లండ్ భాతమున రాత్రివేళల నాకాశప్రయాణము నిషేధించినది. ఈయభాతము జర్మనీ యుత్తరపు ప్రక్కకుండుటచేత నానైపు రుష్యా సిద్ధపడుచున్నదనుట విశదము. ఇంతేకాక రుష్యా సైన్యములను పన్ను పనియందు నిమగ్నయియున్నది. ఇట్టి ప్రయత్నములకు కారణమేమియో తెలియజేయవలసినదని రుష్యాను జర్మనీసమాధాన ముడిగినది. జర్మనీశాంతి పక్షమవలంబింప ప్రయత్నములు చేయుచుండుట నెంత నభినయించినను నీ సమాధాన మడుగుట మాత్రము నిజముగా కయ్యమునకు సహకారి కాగలదని నమ్మవలసియున్నది. జర్మనీకి రాజధానియగు బర్లిన్ నగరములోని వాతా వరణమంతయు యుద్ధవాసనలతో నిండియున్నది. భోజన పదార్థముల వెల లెక్కిపోయినవి. వ్యాపారస్థులు దిగులంది వెల్లబోవుచున్నారు. నిధులలోని పైకమును కయి ప్రజలుమూగుట సంభవించినది. ఏనివిషయమునయుద్ధముపై బడునోయను జంకుకలిగియున్నది. ఇంగ్లాండు ప్రజలీ విగ్రహము స్థానికముగా నుండునని తలంచిన తలంపులను వదలుకొని నిరాశ జెందినారు. ప్రాంసు జర్మనీనోటబడి కందునేమో యని టైమ్సుపత్రిక భయమందు చున్నది. ప్రాంసుపక్షముగను విరోధాలోని రాజ్యాంగశక్తితో లనపు పక్షమునను తమబల మంతయు నాండ్లయులుపయోగింప వలెనని యభిప్రాయ మిచ్చుచున్నది. జర్మనీ రుష్యాపైకి గవసినను ఉత్తర సముద్రపు దక్షిణాధికుకు రానిచో ప్రాంసుముందు పడరాదని ఇంగ్లాండు వారు నచ్చుచెప్ప జూచుచున్నారు. గ్రే గారు శాంతిసభ యసాధ్యమని వదలుకొనినారు కాని ఇంకను శాంతియగు నెనెయను నాశవదలలేక. ఆక్స్ ఫర్డు మహాశయునికి యుద్ధమో శాంతియో స్ఫురింపలేదు. ఇర్లాండు స్వపరిపాలన చట్టపు విమర్శను మానుకొని బ్రిటిషుదీవులలోని యన్ని పక్షముల వారును నేకమై సాధ్యమయినంతవరకు కల్లోలములను అడ్డుప్రయత్నముల నున్నారు. సామాన్య మంతటను సురక్షోపాయములు సిద్ధమగుచున్నవి. మధ్యధరాసముద్రమున మాల్టాదీవిలో సైన్యములు చేర్చబడినవి. మహాదారుణ విగ్రహము నిబిడాంధ కారమున ప్రజ్వలిల్లుచు మిరుమిట్లుకొలుపుచున్నది.

తమ్మును గౌరవించు నిమిత్తము బొంబాయి పౌరులుజమచేసిన రు12,000లును విద్యాభివేతనము క్రింద సెలవు పెట్టిన యెడల తమకు తృప్తియగునని బొంబాయి మరీఫుగారగు కరీంభాయి చినాయి గారు తెలిపియున్నారు. వట్టి యాడంబరములకు వ్యయపెట్టుట కంటె నీ బీదదేశమున నుపయోగ కర విషయములకు ధనమును వినియోగించుట నిజముగా నుత్తములను గౌరవించుటే యగును. అయిన మన నాయకుల కామాత్రపు ప్రకనాడంబర త్యాగబుద్ధి కలుగుట దుష్కర కలుగ వలసినదని మార్గదర్శకులయిన కరీంభాగారు మిక్కిలి ప్రశంసనియు లనుటకు సందేలేదు.

కామన్య సభలో వర్ యెవ్వరు ప్రగా రట్టు చేసిరి. ఇట్టి
సభలు నిష్పాతికన్న నే డెంత మాత్రమును వాగున లేదు. (మొట్టి)
యూవారును స్మియూవారును యముచేరు వారంటిచిరి.

మృత్యువా... సమహర్షి. కాని యితర...
 కంపెనీ వారివలన తనకుసామ్యు రావలయునని భార్యయొక్క...
 చున్నాడు. ఈ కేసు అగస్టు 10 వ తేదీన తిరిగి విచారింప...
 బడును.

బొంబాయి

రైలురోడ్డు తెగుట

శుక్రవారము జూలై 30:— ఇగా, అబ్బాస్సియాను, జాహీరుపురము, ఛాచారను ప్రేక్షకులమధ్య రైలురోడ్డు తెగు నది. జాహీరుపురము, ఛాచారనుల మధ్య బండ్లు మార్చి ప్రయాణికులను తీసికొనిపోవుట కింకను వీలులేదు. నీరు తీసి పోయిన వారములొక్క గండ్లకు మరమ్మత్తు చేయుటప వీలుండును.

మొయిల్ల వీధులు

బొంబాయి జూలై 30:— ఇంగ్లండునుండి టపాలను తెచ్చుచున్న "మోరియా" అను వీధిమార్గ నేటిరాత్రి 10 గంటలకు బొంబాయిరేవు చేరునని, బొంబాయిలోనున్న పి. అండు ఓ. కంపెనీవారికి తీగలేనితంతివార్త వచ్చినది. అనగా 7 గంటల ముందు వచ్చుచున్నది.

బొంబాయి జూలై 31:— మొయిల్ల వీధులు నిన్న రాత్రి 10-20 నిమిషములకు వచ్చినట్లు తెలియజేయబడినది టపాలు 3-40 నిమిషములకు బయలుదేరినవి.

పారిశ్రోషికమునకు దావా.

బొంబాయి జూలై 29:— నమ్మకముతో రైలువేలో పనిచేసినందునకు పారిశ్రోషికము నిప్పించుటకై ఆదామదా దావాలో నొకచిత్తమున దావా దాఖలుచేయుబడినది. బి. బి. సి. బి. రైలువేలో నిదినరకు గుడ్డుకాక్కుపనిచేసిన గోకులదాసునకు నమ్మకముతో పనిచేసినందునకై 900 రూపాయల పారిశ్రోషికమును కోరుచు దావాచేసెను. తనకు డిస్ట్రిక్టు ట్రాఫిక్ నూపరింపెండెంటు సిఫారసుచేయుగా నేజంటు దానిని నంగీకరించెననియు, బోర్డువారు తనకు పారిశ్రోషిక మిచ్చునట్లు కాంక్షను చేసినదియు, గోకులదాసు లిఖితరూపకము గు సాక్ష్యమును దాఖలుచేసెను, ఇట్లుండ సామ్యుచెల్లించనియెడల దావాచేయుదునని కంపెనీ వారికి నోటీసు యిచ్చెను. దానిమీద ఏజెంటుకోరిక మీద బోర్డువారు పారిశ్రోషిక మిచ్చుటకు చేసిన యుత్తరవును రద్దు పరచిరి. ఈ సంగతి లన్నిటిని గోకులదాసు రుజువుచేసెను. ఇంతియుగాక మజియోకచోటికి బదలాయించవలసియుండునని వైద్యులయభిప్రాయమయినట్లు సర్టిఫికేట్లు తీసికొనివచ్చి నెలపు దరఖాస్తు చేసెనుగాని నెలపునియ్యకందున నష్టము కలిగినట్లు 3,600 రూపాయలకు ట్రాఫిక్ నూపరింపెండెంటు మీదదావాచేసినాడుకాని ప్రతివాదులితనవస్తవముమంచికాదమున్నగు నంశములను తెలియజేసినమీదదావా వాదియొక్కోసి వేయించుకొనెను. రావుసాహేబు కేకవలలుగా రికేసును విచారించి, కంపెనీవారి యిష్టానిప్తముల ననుసరించి తోచిన యెడల పారిశ్రోషికమియ్యబడునని తీర్పులోనాసి ఖర్చులతో దావాను కొట్టివేసిరి.

బొంబాయి శాసననిర్మాణ సభ.

పూనా జూలై 30:— 1901 సం॥ పు డిస్ట్రిక్టు మ్యూనిసిపల్ ఆర్డు సవరణమగుర్చి, అనేక సవరణలు తేబడినవి. ఈ సవరణలను ఆలోచింపుటకు బొంబాయి శాసన నిర్మాణసభ తిరిగి నేడు సమావేశమైనది. మ్యూనిసిపల్ ఆర్డులోని 7,8 క్లాజులు ప్రస్తుతము ఈ బిల్లునుండి తీసివేసి, వానిని ప్రత్యేకముక క్లాజులలో పెట్టుటకు గవర్నరుమెంటువారు తీర్మానించి నారని ఆనరటిల్ పట్నీ గారు సభాప్రారంభమున చెప్పిరి. 7,8 క్లాజులవలన, ఈ ఎలెక్షన్లు సరియైనదా? కాదా? అని ప్రశ్నించుటకును, ఎలెక్షన్లు సమయములో జరుగు దున్నీతికరములగు పనులకుగాను, కాన్సిలరులమీదను, ఓటర్లమీదను నేరముమోపుటకును కలెక్టరుకు అధికారము వీరవచ్చుచున్నది. పెక్కు చిన్న సవరణలు ప్రో. సి. వేయ బడినవి. కొన్ని సవరణలు వరకులవైని అంగీకరింప బడినవి. అత్యుత్తమ జనసంఖ్యగల మ్యూనిసిపాలిటీలు, కమిషనరును ఏర్పరచుకొనుటకు ఇచ్చగించు పత్రమున, 2/3 వంతులమంది కాన్సిలర్లు అంగీకరించునెడల, కమిషనరును నియమించవచ్చునని ఆనరటిల్ దివాన్ బహద్దర్ కాడ్బోలుగారు సవరణను తెచ్చిరి. ఈసవరణను సభవారు ఒప్పుకొనిరి మ్యూనిసిపల్ కమిషనరు జీతము సము గవర్నరుమెంటువారు భరింపవలయునని ఆనరటిల్ పటేలుగారిక సవరణను చెప్పిరి ఈసవరణను సభవారు నిరాకరించినారు డిస్ట్రిక్టుమ్యూనిసిపల్ ఆర్డు సవరింపుట

తెచ్చినట్లు మూడవవారు చర్చజరిగిన తరువాత సభవారిచే అంగీకరింప బడినది. సభ కేవలినకు ఆపివేయబడినది.

సింధురాష్ట్రములో వరదవలని నష్టము.

కరాచీ జూలై 30:— సింధురాష్ట్రముంతటను మంచి వర్షముకరిసినది. సింధునదిలో నీరు క్రమక్రమముగ పెచ్చుటచే కాలువకట్టలును, యేటికట్టలును తెగిపోయి, కరాచీ జిల్లాలోని తట్టా, ఘోరావారి, తాలూకాలలో పయిరులకు విశేషనష్టము కలిగినది. జమిందారులకు సదుపాయము చేయుటకై రిమిషను యియ్యబడునని చెప్పుచున్నారు. జాముషోరో సమీపమున గండిపడి నవాబుసాజ్జిలాలోని సూదాదాపురము నీటిమయమై పోయినది. సోమవారము సర్కార్డీ నేటు సివిలు కోర్టు సమీపమున అయిదడుగులలో తుండెను. దైవానుగ్రహమున గండిత్వరగానే పూడ్చివేయబడినది.

లాబ్కానాజిల్లాలోని ఫుల్లిబందరుకూడ కొట్టుకొని పోయినట్లు తెలియజేయబడినది. సీతారోడ్డు, దాదులకు మధ్య నుండిన ప్రదేశములము నీటితో నిండియున్నది

బంగళము.

వ్యాపార స్థితిగతులు.

కలకత్తా జూలై 30:— ఇక్కడ ఎగుమతివ్యాపారము జరుగు స్థితిగతు లొకమోస్తరుగనున్నవి.

నారయెగుమతి.

వ్యాంకులలో సామ్యుపేరుకొని పోవుచున్నది. నారయెగుమతి యగుటలేదు. సామ్యుచెల్లించ వలసిన యివసరము తగ్గి సామ్యునిలువడు చున్నది.

ఫినాన్సుబిల్లు.

కలకత్తా జూలై 30:— లండను వర్తకసంఘమువారి యొక్క ఈస్టిండియనుకాఖకు నిక్కడి యూరోపియను సంఘమువారిట్లు విన్న తంతిసమాచారమును పంపిరి:— ఫినాన్సు బిల్లువిషయమై మీరు అన్వేషితమును తెలియజేసితిరి. యూరోపియను సంఘమువారి రిండుతో నేటిభవింపచున్నారు. మీరు జూను 25 వ తేదీన తీర్మానించినదానిని యంగీకరించి వీలున్నంత వరకు ముందుకూడ సమ్మతిని తెలియజేయుటకుండిన మార్గములతో నేటిభవింప పనిచేయుదుము. రెట్టింపు ఆదాయపుపన్ను విషయమై మీరు చర్యతీసికొనుటకు సిద్ధముగనున్నారు. దీని వివరములు కొద్దిదినములలోనే ప్రకటింపబడును.

డిప్యూటీ మేజిస్ట్రేటును బెదరించుట

కలకత్తా జూలై 30:— చిట్టాంగు డిప్యూటీ మేజిస్ట్రేటు నారాయణ రాయగారిని చంపుచుమని ఆకాశరామున్న గొత్తరము వచ్చినది. రాయగారు చిట్టాంగు నివాసులు. ఇటీవల నిక్కడ జరిగిన రాజకీయ హత్య సందర్భములో వీరు కొంత విచారణ చేసినట్లు చెప్పుచున్నారు. గాయగారికి ప్రమోదను యగుటకు సిద్ధముగ నున్నది. కాని ప్రాణమునకు హాసము కలుగునని ఓరికి పంపినకార్డులో వ్రాయబడినది. ఇది ఆరాజకుల యొద్దనుండి వచ్చియుండునని చెప్పుచున్నారు. ఉత్తరము పోలీసువారికి పంపబడినది. దీని విషయమై విచారణ చేయుచున్నారు.

కలకత్తా దోమి.

కలకత్తా జూలై 30:— ఇక్కడ ఆదివారమురాత్రి బుర్రాబజారులో పెద్దదోమి జరిగినది. పోటీగానుండిన రెండు ఇండియనుకంపెనీల నౌకరులలో వివాదము బయలుదేరినది. ఈ కంపెనీలపక్షమున బండితోలువారికిని, పడవలో సరకువేసి కొనువారికిని మాటకుమాటవచ్చి చివరకు దోమిక్రింద పరిణమించినది. ముఖ్ దారుఖాను, ఇషాతు, నూరుమహ్మదు అను ముగ్గురు మహమ్మదీయులకు చాలదెబ్బలు తగిలినవి. వెంటనే పోలీసువారువచ్చి వీరిని వైద్యశాలకు తీసికొనిపోయిరి. కడచిన రాత్రి ఇషాతు చనిపోయెను. మరియొకడు మరణావస్థలో నున్నాడు.

లక్షాధికారిని పట్టుకొనుట

అమ్రాట్ లాలో నున్న లక్షాధికారి యగు అబ్దుల్ ముసాజీయును, ఇతని నౌకరు లిద్దరును ఈ సందర్భములో పట్టుకొనబడిరి ఆమెకు హత్యకు ప్రోత్సాహము చేసిట్లును, లెక్కినవారు దోమి హత్యచేసినట్లును, నేరమోపబడినది. ముసాజీ జామీనుమీద విడుదల చేయబ

ఇంగ్లీషుప్రతికాభిప్రాయములు.

ట యి మున్

టయిమున్ప్రతిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది— ప్రాన్సు దేశమునకుగాని బెల్జియముదేశమునకు గాని తొందరకలిగినచో ఇంగ్లీషువారు యుద్ధముచేయువలసి యుండును. ఆస్ట్రియా వారిని రష్యావారు ఓడించి బలవంతులగుట జర్మనీ వారిప్పురు. ఆలాగుననే ప్రాన్సువారిని జర్మనీవారోడించి బలవంతులగుట మనమొప్పుకొనజాలము.

డెయిలీన్యూసు

ఈయుద్ధము జాతివైషమ్యములచే గలిగినది. ఇట్టికలహములలో ప్రాన్సువారును ఇటలీవారును, ఇంగ్లండువారును జోక్యముపుచ్చు కొనగూడదు. సర్వియాకుట్రుల నణచుటకై యారక్తప్రవాహమునందుజోక్యము కలుగజేసికొని పాశ్చాత్య నాగరికతకు భంగము రానియగుడరు.

నిరాశచెందుట.

లండను జూలై 30:— ఆస్ట్రియా సర్వియాలకుమాత్రమే యీ యుద్ధము జరుగునను నాశపోయినది.

జర్మనీవారు, ఇంగ్లీషువారు.

ఇంగ్లండు ప్రభుత్వమువారి విషయమున నేమియు చెప్పి యుండలేదు. ఈసందర్భమున జర్మనీవారును ఇంగ్లండువారును నేమిచేయుదురో తెలియకున్నది.

హోలాండు తటస్థముగా నుండుట.

హేగు జూలై 30:— బెల్జియము, హోలాండుదేశముల వారు ఈయుద్ధమున తటస్థముగా నుండెదమని ప్రకటించిరి.

దేశీయ తంతివార్తలు.

దక్షిణహిందూస్తానము.

మరణికిక్ష విధించుట.

బెంగళూరు జూలై 30:— రంగపుయనునతడు సంజప్పయనుబిల్లువానినియెత్తుకొనిపోయి వస్తువుల నపహరించి బెంగళూరు నగరముసమీపమున నూతిలోపారవేసెను. అందునకై ముద్దాయికి డిస్ట్రిక్టు అండ్ సెషన్సుజడ్జి హామరుగారు మరణికిక్ష విధించిరి.

మైసూరు దొరతనపు ప్రకటన.

బెంగళూరు జూలై 30:— మైసూరు దొరతనమువారిట్లు ప్రకటించు చున్నారు:— పవిత్ర ప్రాంతముల జిల్లాలలో తప్పు తక్కినవోట్ల పంటలు సరిగపండునో లేదో అనుమానముగ నున్నది. భూములను బాగుచేసికొనుటకు తక్షణ వీరధ్యుల మీద రెండులక్షల రూపాయలు మంజూరు చేయబడినది.

విద్యోగియనుడు పట్టుకొనబడుట.

బెంగళూరు జూలై 30:— రంగూనులోని డిక్టాగుకుంపెనీ పత్రమున తాను అండమాను దీవులలో వర్తక వ్యాపారములను జరుపు యేజంటుగ నుండిన బి. ఎఫ్. భార్యపురు అను యూరోపియనుడు చెప్పచున్నాడు. ఇతడు పుస్తకముల వ్యాపారముచేయు ఇ. మాంటిసోలుకు 230 రూపాయలు చెల్లించ వలయునని చెప్పి పురి చ్యాంకుకు చెక్కువ్రాసి యిచ్చెను. చెక్కును మార్చుటకు పంప మరయొకసారి పంపవలసినదని తిప్పివేసిరి. దానిమీద మాంటిసోలు కనుమానము కలిగి కేసుచేయగా భార్యపురు కుబ్బురు భోజన గృహములో పట్టుకొనబడెను. ఇతనిని డిస్ట్రిక్టు మేజిస్ట్రేటు కొక్కుగారి యెదుటకు తీసికొనిపోయి, మామనందలకు బాండు వ్రాసి యిచ్చిన రూపొ బామీనుమీద విడుదలచేసిరి ఈలోపుగ రంగూను నుండి సంగతి సందర్భములు తెలిసికొని బడును

బాబుల బాధ్యము
 సిమా జులై 30:—బాబుల బాధ్యము అంశము మైన వారమునందు ఇండియాలో 438 మందికి పైకి తగిలినది. వీరిలో 228 మంది చనిపోయినారు. 228 మందికి గాను బొంబాయి రాష్ట్రానిలో 112 మంది, మదరాసులో 8, బంగాళములో 6, బీహారు ఒరిస్సాలో 11, సంయుక్త రాష్ట్రములో 5, పంజాబులో 27, మరాఠ్ 108, మైసూరు 50, సరిహద్దు ప్రాంతాల్లో.

వైస్రాయికి నూతనాధికారము
 సిమా జులై 30:—ఇకముందు ఇండియాకు వచ్చు వైస్రాయిలకు ఇయ్యబడు అధికార పత్రములలో దోషములకు తుమాపణ నొసగు సభాకారము జేర్చవలయునని ఇండియా సెక్రటరీగారు తీర్మానించినట్లు తెలియజేసిరి. అధికారము ఒక్కరాజుగారికి మాత్రమే కలదు. వైస్రాయికి నూతనాధికారము. కాని దీనివలన ఎక్కువలాభముకలుగు ననుకొనుటకు వీలులేదు. ఏమందురా! తమిళుడునీ వేడుకొను వారి సంఖ్య ఎప్పుడును తక్కువగానే యుండును. క్రిమిసలు ప్రాంతముల కోడు 401 వేళ్లను ప్రకారము వైస్రాయిగారిని, గవర్నరులు, రెజ్డెంట్లు గవర్నరులుగారి దోషియొక్క శిక్షను, తగ్గించుటకును, లేక అసలురద్దుచేయుటకు మాత్రమే అధికారమును కలిగియున్నారు. కాని ఇప్పుడు వైస్రాయిగారికి యియ్యబోవు అధికారము వలన దోషిని, నిర్దోషిని చేయవచ్చును. అనగా శిక్షింపబడిన వారికి కాసవము వలన కొన్ని ఇబ్బందులు కలవు. ఈ ఇబ్బందులు 401 వ వేళ్లను ప్రకారము తొలగుటలేదు. వైస్రాయిగారి తుమాపణవలన దోషముచేసి శిక్షింపబడిన వాడుకూడ ఎన్నడును దోషముచేసి ఎరుగని పానివలన పరిగణింపబడును.

నయ్యుక్తరాష్ట్రము.
చెయిభాదీ మహారాజు.
 అలహాబాదు జులై 30:—చెయి భాదీసంస్థానాధిపతులు చనిపోయిరి. వీరి క్షేత్రస్థానము దివానుగంగానింగారు మహారాజుగ నుండుటకై దొరతనమునా రంగీకరించి నారు.

దేశీయమహాసభ.
సభాధ్యక్షుడు.
 అలహాబాదు జులై 30:—సంయుక్త రాష్ట్రముల కాంగ్రెసుకమిటీవారు మదరాసులో జరుగబోవు కాంగ్రెసుకు లాల్ బజవతిరాయిగారిని సభాధ్యక్షునిగా జేయుటకు మదరాసు కాంగ్రెసు కమిటీవారికి సిఫారసు చేయుటకు ఏకగ్రీవముగ తీర్మానించిరి.

ఆంగ్లో ఇండియను సంఘము.
 అలహాబాదు జులై 30:—ఇండియాలోని ఆంగ్లో ఇండియను సంఘములన్నిటికి వెసి డెంటుగ డబ్లియం. పి. యన్. మిల్నర్ జేడ్ గారు, ఇండియాలోనున్న ఆంగ్లో ఇండియను సంఘములకు ఒకజాబును వ్రాసిరి. దానిలో ఈ క్రింది విషయము లున్నవి. ఆంగ్లో ఇండియను బాలురు పెద్దవర్గాలలో చదువుకొనుటకు అవకాశము కలుగజేయు అభిప్రాయముతో అలహాబాదునందు, విద్యార్థులవసతి గృహమును నిర్మింపబడినాను. ఈ విషయములో తక్కిన ఆంగ్లో ఇండియను సంఘములవారు సహాయము చేతురా? సాగునా సాగదా? అని అడుగుటకు ఇదివరకు అలహాబాదులో వెట్టిన హాస్టలును సహాయము యనా? వద్దా? అనియున్నది. భాబుతోపంపిన రిపోర్టు ఈ క్రింది విషయము లున్నవి.

కృష్ణాజిల్లా కేసు.
 (న్యాయమూర్తులు, సహజవలయ్యులు, నేపియరుగార్లు.)
 రామనాథము జిల్లాలో ఇల్లుముల్లి గ్రామము క్రింద గాల్ గ్రామములోనున్న చెరువుగంధపారు నీటితో తమ భూములను సాగుజేసి కొనెదరు. ఈయిల్లుముల్లి గ్రామములకు కాలవకు కట్టగట్టి నీరురానిచ్చుట లేదనియు, కాలువను తొలగవలసినదని కిత్తెంగాల్ గ్రామముల కాజ్జా నొసంగ వలసినదనియు దావా లేబడెను. పరమకుడి జిల్లా మునసబుగారు వాదలకాసీరు చెరువునుంచి పెట్టుకొను అధికారము కలదనిగాని కట్టను ప్రతి వాదులు తెంచవలసినదని అజ్ఞాపించుటకు వల్లపడదనిరి. రామనాథము సహాధ్యక్షులు జడ్జిగారు జిల్లా మునసబుగారితో నేకభేదించి కట్టను కొంతభాగము తీయ వలయుననిరి. దీని మీద వైకోర్టుకు ప్రతివాదులు అపిలు జేసిరి. ఇండియా ఈస్ట్ మెంటు ఆక్టు 47 వ సెక్షన్ ప్రకారము వాదుల హక్కులు, పోయినవనియు, 1890 మొదలుకాలవ మూసి వేయబడుటచే, ఆభూమి యంతయు సాగుజేడి క్రిందనున్నది గాని కాలు వనునది ప్రత్యేకముగా లేదనియు, వాదులు 20 ఏండ్ల నుండి ఈనీటినిగాడ ఎప్పుడు ఆధారపడి యుండలేదనియు, ఎట్టి హక్కులున్నా నారికిని పోయినవనియు దివాన్ బహు దూర్ నారాయణరావు గారు వాదించిరి. న్యాయమూర్తులు క్రిందికోర్టుతో నేకభేదించి ఆజ్ఞులను రద్దుజేసిరి.

రైలుకట్ట తెగుట
 అలహాబాదు జులై 30:—అలహాబాదులోనున్న, పశ్చిమేంద్ర రైలువే ట్రాక్కుకు మేనేజరు ఆలైసులోనున్న వైసును మేప్రెండరుకు ఈక్రింది తంతి వార్తను బంపిరి:— లిండ్సే, రైల్వేవారు వైసునుల మధ్య లైను తెగిపోయినది. ప్రయాణికులను తెగినచోట దివి, అవతల వైపునకు జేర్చి, రైలువై ఎక్కించుట గూడ కష్టము. రైలుకట్ట తెగిన వైసులను చాటి పోవలను ప్రయాణికులకు ఆలస్యమగుటయే గాక, ఇబ్బందులకూడ కలుగును. వీని కన్నిటికి ఒప్పుకుంటే ప్రయాణము చేయవచ్చును. ఈ విషయమును ప్రయాణికుల కందరికి తెలుపవలయును.

రావులపిండిజిల్లాలో నేరములు హెచ్చుట.
 అలహాబాదు జులై 30:—పంజాబురాష్ట్రమునందలి రావుల పిండిజిల్లాలో రావులపిండిపట్టణము కాంటన్ మెంటులోతప్ప, తక్కిన అన్నిచోట్లను నేరములు విపరీతముగ జరుగుచున్నవి. ఈకారణమువలన మూడుసంవత్సరకు పోలీసునిబిబ్బంది హెచ్చుగ నుండవలయునని ఉత్తరవైసది. 1914 సం॥ జూను 15 తారీఖునండి హెచ్చించుటకు ఉత్తరవుచేసినారు. రావులపిండి తాలూకా గోల్కరాలోను, బాండాలలోను, గుజార్ ఖాన్ తాలూకా సుధూర్లోను క్రొత్తగ పోలీసువైసులు పెట్టవలయునని ఉత్తరవైసది. నేరములు ఎంతవిపరీతముగ జరుగుచున్నా ఈక్రింది లెక్కలవలన తెలుసు. కడచిననాలుగు సం॥ లో పిండి తాలూకాయందలి నాలుగు పోలీసువైసుల

రృలకు వసతిని కలుగ జేయుటకు కాళ్ళోమగు భవనము నొక దానిని కట్టవలయునని ఆలోచించుచున్నాము. ఈ పని మూడు నాలుగు సంవత్సరములలో జరగవలయును. వేయేల కమిటీవారు ఆసక్తితో, కేంద్రీ కళాశాలను కొన్నినిగా లాహోరులో కట్టవలెననినారు. ఈ కళాశాల దాని పొట్టు అని పోసికొనేటట్లు చేయవలయునని గూడ కమిటీవారి ఆభిప్రాయము. దేశములోనున్న ఆంగ్లో ఇండియనులలో కాల్డెన్ క్లాసులలో చదువ వలయునని యిది పుట్టి అంధము సాహాయ్యము చేయ నిద్దముగా నున్న పురుషుమిగిలిన కాళ్ళోమగు హాస్ట కట్టవలసిన కట్టవచ్చును. లును సమయమింకను రాలేదని, రెజ్డెంట్లు గవర్నరు సర్ జేమ్సు వెస్టనుగారు అనుచున్నారు.

కాలమానము.
 సిమా జులై 31:—క్రీష్ణకల్పముయొక్క తూర్పు భాగమునందు ఋతుపవనము చాలవరకు రిగ్గినదిగాని మధ్య హిందూ దేశముయొక్క పడమటిభాగమునకు చుట్టునుండిన ఆదేశములో కొంతవరకు సభికముగనే వర్షించినది. లోయరు బర్మా, సంయుక్త రాష్ట్రముల పడమటను, రాజపుత్రసానము, మధ్యహిందూదేశము, మధ్యపరగజాల పడమటిభాగము, ద్వీప కల్పముయొక్క పడమటితీరము ఉత్తరవైస్రాయాదులోని సర్వత్ర వర్షము పడుచున్నది. అస్సాము, బంగాళము, బీహారు యొక్క తూర్పు భాగము, పంజాబుకు ఉత్తరమునను గుజరాతు, బొంబాయి దక్కను, చెన్నై తీరపుయొక్క ఉత్తరమునను, అక్కడక్కడ వర్షించినది. ఆఫ్ఘం బగ్నా, ఒరిస్సా, సంయుక్త రాష్ట్రముల తూర్పు భాగము, పశ్చిమేంద్ర పరగజాలు, మధ్యపరగజాల తూర్పు నను, మైసూరుకు వైస్రాయి భాగమునను కొన్ని జల్లులు పడినవి.

కొర్టు వ్యవహారములు
 ఈస్ట్ మెంటు ఆక్టు క్రిందదావా.
 (న్యాయమూర్తులు, సహజవలయ్యులు, నేపియరుగార్లు)
 రామనాథము జిల్లాలో ఇల్లుముల్లి గ్రామము క్రింద గాల్ గ్రామములోనున్న చెరువుగంధపారు నీటితో తమ భూములను సాగుజేసి కొనెదరు. ఈయిల్లుముల్లి గ్రామములకు కాలవకు కట్టగట్టి నీరురానిచ్చుట లేదనియు, కాలువను తొలగవలసినదని కిత్తెంగాల్ గ్రామముల కాజ్జా నొసంగ వలసినదనియు దావా లేబడెను. పరమకుడి జిల్లా మునసబుగారు వాదలకాసీరు చెరువునుంచి పెట్టుకొను అధికారము కలదనిగాని కట్టను ప్రతి వాదులు తెంచవలసినదని అజ్ఞాపించుటకు వల్లపడదనిరి. రామనాథము సహాధ్యక్షులు జడ్జిగారు జిల్లా మునసబుగారితో నేకభేదించి కట్టను కొంతభాగము తీయ వలయుననిరి. దీని మీద వైకోర్టుకు ప్రతివాదులు అపిలు జేసిరి. ఇండియా ఈస్ట్ మెంటు ఆక్టు 47 వ సెక్షన్ ప్రకారము వాదుల హక్కులు, పోయినవనియు, 1890 మొదలుకాలవ మూసి వేయబడుటచే, ఆభూమి యంతయు సాగుజేడి క్రిందనున్నది గాని కాలు వనునది ప్రత్యేకముగా లేదనియు, వాదులు 20 ఏండ్ల నుండి ఈనీటినిగాడ ఎప్పుడు ఆధారపడి యుండలేదనియు, ఎట్టి హక్కులున్నా నారికిని పోయినవనియు దివాన్ బహు దూర్ నారాయణరావు గారు వాదించిరి. న్యాయమూర్తులు క్రిందికోర్టుతో నేకభేదించి ఆజ్ఞులను రద్దుజేసిరి.

కృష్ణాజిల్లా కేసు.
 (న్యాయమూర్తులు, సహజవలయ్యులు, నేపియరుగార్లు.)
 నూజిడు జమీదారుగారు ఒక రయతును భూమిని వదలివెట్టట కాజ్ఞాపించిరి. జిల్లా మునసబుగారు రయతుకు నీరయిన హక్కులు భూమిలోగలవని దావాను కొట్టివేసిరి. కృష్ణాజిల్లాకోర్టుకు జమీదారుగా రిపీలుచేసి ఈ కేసును మూడు కొని యింకొకటి తెచ్చుటకు అనుజ్ఞను వేడిరి. అందుకు గాన జమీదారుగారి యేడెంటు కేసులో ముఖ్యమయిన దస్తా వేజీలకు ఫయిలుచేయక యుండుటయట. ఇందుకు జిల్లాజడ్జి గారంగీకరించిరి. ఇల్లు క్రొత్తదావాను తీసికొనివచ్చుటకు ఆజ్ఞ యిచ్చుటకు జిల్లాజడ్జిగారికి అధికారములేదని రయతు పక్షమున వేయవచ్చు రామనాథముపంతులు పి. ఎ. డి. ఎల్ గారు వాదించిరి. వాడిచేతన పురాణం నాగభూషణం ఎం. ఎ. డి. ఎల్ గారు జిల్లాజడ్జిగారికి ఒకజనల్ కోర్టు అధికారము లున్నవిగాన నట్లుచేయవచ్చుననిరి. ఒక పర్యాయము జిల్లా మునసబు కోర్టులో కేసు తీర్మానింపబడిన పిమ్మట గారి ప్లర్ రిచారణము నాజ్ఞాపించుట తప్పని న్యాయాధికారులు తీర్చిన జేసిరి.

ఈ హాస్టలులో ఇప్పుడు 14 మంది విద్యార్థులు ఉన్నారు. హాస్టలులో చేరవలయునని విద్యార్థులు చాలమంది ఉన్నారని బంపినారు. 1914-15 సం॥ నకు గవర్నరు మొత్తము 6 వేల రూపాలను సాహాయ్యముచేసినారు. అనేకవర్షాల క్రింద రృలకు వేతనము లిచ్చెదమని చెప్పచున్నారు. 21 వ ర్యా

రృలకు వసతిని కలుగ జేయుటకు కాళ్ళోమగు భవనము నొక దానిని కట్టవలయునని ఆలోచించుచున్నాము. ఈ పని మూడు నాలుగు సంవత్సరములలో జరగవలయును. వేయేల కమిటీవారు ఆసక్తితో, కేంద్రీ కళాశాలను కొన్నినిగా లాహోరులో కట్టవలెననినారు. ఈ కళాశాల దాని పొట్టు అని పోసికొనేటట్లు చేయవలయునని గూడ కమిటీవారి ఆభిప్రాయము. దేశములోనున్న ఆంగ్లో ఇండియనులలో కాల్డెన్ క్లాసులలో చదువ వలయునని యిది పుట్టి అంధము సాహాయ్యము చేయ నిద్దముగా నున్న పురుషుమిగిలిన కాళ్ళోమగు హాస్ట కట్టవలసిన కట్టవచ్చును. లును సమయమింకను రాలేదని, రెజ్డెంట్లు గవర్నరు సర్ జేమ్సు వెస్టనుగారు అనుచున్నారు.

కాలమానము.
 సిమా జులై 31:—క్రీష్ణకల్పముయొక్క తూర్పు భాగమునందు ఋతుపవనము చాలవరకు రిగ్గినదిగాని మధ్య హిందూ దేశముయొక్క పడమటిభాగమునకు చుట్టునుండిన ఆదేశములో కొంతవరకు సభికముగనే వర్షించినది. లోయరు బర్మా, సంయుక్త రాష్ట్రముల పడమటను, రాజపుత్రసానము, మధ్యహిందూదేశము, మధ్యపరగజాల పడమటిభాగము, ద్వీప కల్పముయొక్క పడమటితీరము ఉత్తరవైస్రాయాదులోని సర్వత్ర వర్షము పడుచున్నది. అస్సాము, బంగాళము, బీహారు యొక్క తూర్పు భాగము, పంజాబుకు ఉత్తరమునను గుజరాతు, బొంబాయి దక్కను, చెన్నై తీరపుయొక్క ఉత్తరమునను, అక్కడక్కడ వర్షించినది. ఆఫ్ఘం బగ్నా, ఒరిస్సా, సంయుక్త రాష్ట్రముల తూర్పు భాగము, పశ్చిమేంద్ర పరగజాలు, మధ్యపరగజాల తూర్పు నను, మైసూరుకు వైస్రాయి భాగమునను కొన్ని జల్లులు పడినవి.

కొర్టు వ్యవహారములు
 ఈస్ట్ మెంటు ఆక్టు క్రిందదావా.
 (న్యాయమూర్తులు, సహజవలయ్యులు, నేపియరుగార్లు)
 రామనాథము జిల్లాలో ఇల్లుముల్లి గ్రామము క్రింద గాల్ గ్రామములోనున్న చెరువుగంధపారు నీటితో తమ భూములను సాగుజేసి కొనెదరు. ఈయిల్లుముల్లి గ్రామములకు కాలవకు కట్టగట్టి నీరురానిచ్చుట లేదనియు, కాలువను తొలగవలసినదని కిత్తెంగాల్ గ్రామముల కాజ్జా నొసంగ వలసినదనియు దావా లేబడెను. పరమకుడి జిల్లా మునసబుగారు వాదలకాసీరు చెరువునుంచి పెట్టుకొను అధికారము కలదనిగాని కట్టను ప్రతి వాదులు తెంచవలసినదని అజ్ఞాపించుటకు వల్లపడదనిరి. రామనాథము సహాధ్యక్షులు జడ్జిగారు జిల్లా మునసబుగారితో నేకభేదించి కట్టను కొంతభాగము తీయ వలయుననిరి. దీని మీద వైకోర్టుకు ప్రతివాదులు అపిలు జేసిరి. ఇండియా ఈస్ట్ మెంటు ఆక్టు 47 వ సెక్షన్ ప్రకారము వాదుల హక్కులు, పోయినవనియు, 1890 మొదలుకాలవ మూసి వేయబడుటచే, ఆభూమి యంతయు సాగుజేడి క్రిందనున్నది గాని కాలు వనునది ప్రత్యేకముగా లేదనియు, వాదులు 20 ఏండ్ల నుండి ఈనీటినిగాడ ఎప్పుడు ఆధారపడి యుండలేదనియు, ఎట్టి హక్కులున్నా నారికిని పోయినవనియు దివాన్ బహు దూర్ నారాయణరావు గారు వాదించిరి. న్యాయమూర్తులు క్రిందికోర్టుతో నేకభేదించి ఆజ్ఞులను రద్దుజేసిరి.

కృష్ణాజిల్లా కేసు.
 (న్యాయమూర్తులు, సహజవలయ్యులు, నేపియరుగార్లు.)
 నూజిడు జమీదారుగారు ఒక రయతును భూమిని వదలివెట్టట కాజ్ఞాపించిరి. జిల్లా మునసబుగారు రయతుకు నీరయిన హక్కులు భూమిలోగలవని దావాను కొట్టివేసిరి. కృష్ణాజిల్లాకోర్టుకు జమీదారుగా రిపీలుచేసి ఈ కేసును మూడు కొని యింకొకటి తెచ్చుటకు అనుజ్ఞను వేడిరి. అందుకు గాన జమీదారుగారి యేడెంటు కేసులో ముఖ్యమయిన దస్తా వేజీలకు ఫయిలుచేయక యుండుటయట. ఇందుకు జిల్లాజడ్జి గారంగీకరించిరి. ఇల్లు క్రొత్తదావాను తీసికొనివచ్చుటకు ఆజ్ఞ యిచ్చుటకు జిల్లాజడ్జిగారికి అధికారములేదని రయతు పక్షమున వేయవచ్చు రామనాథముపంతులు పి. ఎ. డి. ఎల్ గారు వాదించిరి. వాడిచేతన పురాణం నాగభూషణం ఎం. ఎ. డి. ఎల్ గారు జిల్లాజడ్జిగారికి ఒకజనల్ కోర్టు అధికారము లున్నవిగాన నట్లుచేయవచ్చుననిరి. ఒక పర్యాయము జిల్లా మునసబు కోర్టులో కేసు తీర్మానింపబడిన పిమ్మట గారి ప్లర్ రిచారణము నాజ్ఞాపించుట తప్పని న్యాయాధికారులు తీర్చిన జేసిరి.

ఈ హాస్టలులో ఇప్పుడు 14 మంది విద్యార్థులు ఉన్నారు. హాస్టలులో చేరవలయునని విద్యార్థులు చాలమంది ఉన్నారని బంపినారు. 1914-15 సం॥ నకు గవర్నరు మొత్తము 6 వేల రూపాలను సాహాయ్యముచేసినారు. అనేకవర్షాల క్రింద రృలకు వేతనము లిచ్చెదమని చెప్పచున్నారు. 21 వ ర్యా

THE AUSTRO-SERVIAN

ARTILLERY BATTLE REPORTED.

Russia's Determined Attitude; Operations Extended to HOPE OF LOCALIZATION ABANDONED. BERLIN EXPECTANT OF WAR. BRITAIN ALL ALIVE AND READY UNITED.

The war is proceeding. An artillery battle is reported. Russia has declared the Gulf of Finland closed to night-navigation and indicated operations on that side. She is briskly mobilising her troops. Germany has practically challenged the action by demanding an explanation though she says she stands most devotedly to peace. Berlin is all war struck. Prices have risen. Businessmen are alarmed. Banks are run on and war is expected every moment. In England hopes of localisation are abandoned. The Times is exercised over the possibility of France being crushed by Germany and is determined to stand by France and the Balance of Power. Britain is trying to induce France to stand aloof. Sir Edward Grey has given up his idea of Conference as impossible though he is still hopeful of efforts for peace. To Mr. Asquith peace and war are hanging in the balance and a catastrophe is almost in sight. The second reading of the Home Rule Bill has been abandoned and all parties have combined heartily to circumscribe calamities, if not to avert them. Precautionary measures all over the United Kingdom and the Dominions are proceeding and the concentration at Malta is complete. The future envelopes the Face of Europe.

British Mobilisation.

ACTIVITY AT MALTA.

Dockyard Working all Night.

LONDON, July 30.—MALTA.—It is stated that the precautionary stage of mobilisation has been ordered. The dockyard is very active and was working all night. All leave has been cancelled.

Bank of England Rate.

The Bank of England rate of discount was to-day raised to four per cent.

An Artillery Battle.

In Progress.

ST. PETERSBURG.—An artillery battle is reported to have been begun near Smolensko to the south of Belgrade.

Russian Mobilisation.

In Fifty-two Governments.

Mobilisation is proceeding in fifty-two Governments in Russia.

The Austrian Emperor.

The Emperor Francis Joseph and the Archduke Charles Francis Joseph are returning to Vienna.

Hopes of Localisation Abandoned.

LONDON, July 30.—The hope of the war's being confined to Austria and Servia is almost being abandoned.

A Burning Question.

What will Germany and Britain Do?

In the absence of an authoritative statement by the Government, the burning question still remains what Germany and Great Britain will do.

London Times.

Probabilities of a Conflagration.

Times sums up one point of view when it says:—If France or the safety of Belgian frontier is menaced, we shall know how to act. We can no more afford to see France crushed by Germany or the Balance of Power upset against France than Germany can afford to see Austria-Hungary crushed by Russia and that Balance of Power should upset against Austro-Hungarian interests.

Daily News.

Advice to France, England and Italy.

LONDON, July 30.—"DAILY NEWS" on the other hand says:—Free peoples of France, England and Italy should refuse to be drawn into the circle of this dynastic trouble. We must not have our western civilisation submerged in the sea of blood in order to wash out Servian conspiracy.

Banks Foreshadow Crisis.

LONDON, July 30.—Figures of Bank return reflect a crisis. Private securities have increased thirteen and three quarter millions, and reserve notes and gold decreased two and a half millions.

Rise in Price of Flour.

Flour has risen another shilling.

Berlin People Await War.

Reuter's correspondent in Berlin describes people there as waiting for war.

Runs on Savings Banks.

Runs have occurred on Savings Banks and gold is disappearing from circulation.

Business Men Alarmed.

Business men are alarmed and Banks are calling in loans.

Rise of Food Prices.

There have been sudden rises in food prices and foreigners are leaving the city (Berlin). Cereals have advanced ten to twenty marks.

Neutrality of Netherlands.

THE HAGUE.—Netherlands have proclaimed their neutrality.

Gold for Europe.

LONDON, July 30.—"Carmania" and "Kronprinzessin Cecilie" are in the Atlantic on their way to Europe. The former has twelve millions, latter six million dollars in gold on board. In the event of Germany's being involved in war "Kronprinzessin Cecilie" will endeavour to regain New York.

Mr. Asquith's explanation.

Peace and War in the Balance.

Explaining the reasons for this step Mr. Asquith said:—"We meet to-day under conditions of gravity which are almost unparalleled in the experience of any one of us. Issues of peace and war are hanging in the balance with the risk of a catastrophe of when it is impossible to measure dimensions and effects."

Internal Union Desired.

Consequently it is vital to the whole world that Great Britain, which has no interests of her own directly at stake, should present a united front (loud cheers) and be able to speak and act with the authority of an undivided nation. If to-day we proceeded with the Amending Bill we should inevitably be involved in acute controversies concerning the domestic differences. Such controversies would use up our time and at such a moment might have injurious and lasting effects on the international situation. Mr. Bonar Law fully shares my views and we therefore propose to postpone the Amending Bill without prejudice to its future, hoping that the patriotism of all parties will contribute to what lies in our power, if not to avert, at least to circumscribe calamities which are threatening the whole world.

Sir E. Grey's Statement.

Situation did not Improve.

Speaking in the Commons Sir Edward Grey said he regretted that the situation was not less grave to-day than it was yesterday. Austria has begun war against Servia, while Russia has partially mobilised. This has hitherto not led to the corresponding steps by other Powers.

Great Britain's Efforts.

Great Britain has continued to strive for European peace and, I am glad to say, has hitherto had no difficulty in keeping in touch with the other Powers, though it has not been possible for the Powers to pin in the diplomatic action which I proposed on Monday.

Stock Exchange in London.

LONDON, July 30.—Consols closed at sixty-nine and a half.

French Bank Rate Raised.

The French Bank rate has been raised to four and a half.

British Precautionary Measures.

Protection of Docks Etc.

Precautionary measures, Military and Naval, including the protection of docks etc. continue throughout the United Kingdom and the Dominions.

Protection of Oil Tank.

Special Guns to Destroy Air-Craft.

Special guns to destroy Air-Craft have been mounted in the neighbourhood of the Oil Tank.

Concentration of the Mediterranean Fleet.

Nearly the whole of the Mediterranean Fleet has now been concentrated at Malta.

Russian Mobilisation.

Germany Requests Speedy Explanation.

LONDON, July 30.—It is reported in diplomatic circles that Germany has asked Russia for an explanation of her mobilisation, and has requested a reply as speedily as possible.

Labour M. Ps.

Vote of Confidence in Sir Edward Grey.

The Labour Members of the House of Commons to-day passed a vote of confidence in Sir Edward Grey.

Bombardment of Belgrade.

BY AUSTRIANS.

Servian Official Statement.

The Servian official advices state that Austrians are bombarding Belgrade.

British Precautionary Movements.

Special Reserve & Territorials' Assistance.

Special Reserve and Territorial detachments are assisting in British precautionary military movements.

Lights in Gulf of Finland

EXTINGUISHED.

Night Navigation Prohibited.

Lights in the Gulf of Finland are being extinguished and night navigation is prohibited.

A Request to Retain Coal Stocks.

LONDON, July 30.—The Admiralty has requested the Welsh coal owners to retain their stocks.

Active Diplomatic Conversations.

Reuter's Agency learns that diplomatic conversations are still being actively pursued.

Germany's Desire for Pacification

Russian Mobilisation an Obstacle

Germany affirms that she positively desires to join any pacifying step, but that the Russian mobilisation makes the situation more difficult. Germany continues to give good advice to Vienna and urges Great Britain and France to do likewise in St Petersburg.

Situation Still Grave.

At eleven o'clock to-night an opinion was held in the diplomatic circles that the situation was still grave despite the powerful influences working for peace.

Fresh Military Movements.

A Serious Concern.

News of fresh military movements is giving occasion for serious concern.

Belgrade in flames.

Official Announcement

VIENNA.—It is officially announced that Belgrade is in flames.